

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรตำบลบ้านหลวง
อำเภอคอนสาร จังหวัดสระบุรี

OPINIONS CONCERNING NON-PESTICIDE VEGETABLES GROWING OF
FARMERS AT TAMBON BANLUANG, AMPHOE DONPHUT, CHANGWAT SARABURI.

โดย

นางสาวอรรวรรณ หาไชยอินทร์

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร – การผลิตพืช

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ

ปีการศึกษา 2545

สท.
อวทค
2545

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 49801
วัน, เดือน, ปี 31 ส.ค. 2547

๒.....
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ยกเว้นมีสาเหตุพิเศษลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงชื่อของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปุ๋ยอินทรีย์ ส่วนผักที่เกษตรกรทั้งหมดนิยมปลูก คือ ผักทั่วไป ส่วนแหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษนั้นได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติมากที่สุด (ร้อยละ 90) ปัญหาที่พบมากที่สุดในการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร คือ ปัญหาเรื่องแมลงศัตรูพืช (ร้อยละ 97) และโรคพืช (ร้อยละ 77) วิธีป้องกันโรคพืชที่เกษตรกรใช้มากที่สุด คือ ใช้วิธีการถอนหรือตัดส่วนของพืชที่เป็นโรคทิ้ง (ร้อยละ 93) และใช้ปุ๋ยชีวภาพ (ร้อยละ 87) ส่วนการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชที่เกษตรกรทั้งหมดใช้ คือ การใช้สารสกัดจากธรรมชาติ การควบคุมวัชพืช เกษตรกรทั้งหมดใช้แรงงานคนในการถอนหรือใช้จอบดายหญ้า

การช่วยเหลือของหน่วยงานราชการในการตรวจสอบและรับประกันคุณภาพสินค้า พบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมดได้รับการช่วยเหลือจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี (ร้อยละ 97)

เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ถึง 27 รายการ เกษตรกรที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางนั้นมี 3 รายการ

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษนี้สำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณสมบุญ พูนผล ซึ่งเป็นประธานกลุ่มเกษตรกรที่ให้ความช่วยเหลือและติดต่อประสานงานตลอดเวลาที่ทำการวิจัย อีกบุคคลหนึ่งซึ่งให้ความช่วยเหลือในเรื่องของการติดต่อกับประธานกลุ่มคือ คุณสุพจน์ ประสมทอง เป็นเจ้าหน้าที่บริหารงานเกษตรของสำนักงานเกษตรอำเภอคอนปุด ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของกลุ่มเกษตรกร

บุคคลที่ไม่อาจลืมได้คือ บิดา มารดา และพี่สาวของผู้จัดทำซึ่งมีส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้ให้ผู้จัดทำได้กำเนิดเกิดมามีชีวิตอยู่ในสังคม อีกทั้งยังให้กำลังใจ และในเรื่องของทุนทรัพย์ที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

อีกบุคคลหนึ่งที่ทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้เรียบร้อยและสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น คือ อาจารย์ ดร.คณัย ดิษยบุตร ที่ให้คำแนะนำและตรวจข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้ที่กล่าวนามมาข้างต้นเป็นอย่างสูงที่เสียสละเวลาอันมีค่าให้ความช่วยเหลือจนปัญหาพิเศษฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

นางสาวอรรณพ หาไชยอินทร์

มีนาคม 2546

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อปัญหาพิเศษ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ขอบเขตของปัญหา	2
1.4 นิยามศัพท์	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 ความคิดเห็น	4
2.2 การผลิตผักปลอดสารพิษ	4
2.3 กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ	15
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	23
3.1 ประชากร	23
3.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	23
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	23
3.3.2 วิธีการสร้างแบบสอบถามและลักษณะของแบบสอบถาม	24
3.3.3 วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม	24
3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	26
4.1 ผลการวิจัย	26
4.2 วิจารณ์ผล	36
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	38
5.1 สรุปผลการวิจัย	38
5.2 ข้อเสนอแนะ	41
บรรณานุกรม	42
ภาคผนวก	45

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี.....	26
2	สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี.....	29
3	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี.....	31
4	ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่มีต่อปลูกผักปลอดสารพิษ ของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี.....	36

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

โดยทั่วไปแล้วผักเป็นพืชอาหารที่มีประโยชน์แก่ร่างกายสามารถเสริมสร้างร่างกายให้มีสุขภาพดีและแข็งแรง ทั้งนี้เนื่องจากผักประกอบด้วยสารอาหารที่มีคุณค่าแก่ร่างกาย เช่น วิตามินเกลือแร่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิตามินซี และเบต้าแคโรทีน ป้องกันโรคหัวใจ โรคเบาหวานและช่วยลดปริมาณผู้ป่วยจากโรคมะเร็ง (สุปราณี อิมพิทักษ์, 2545 : 1)

ในแต่ละปีประเทศไทยมีการปลูกผักในพื้นที่รวมประมาณ 3.2 ล้านไร่ ผลผลิตประมาณ 5.2 ล้านตัน โดยผลผลิตใช้เพื่อการบริโภคภายในประเทศประมาณ 3.2 – 4.0 ล้านตัน และเพื่อการส่งออกตลาดต่างประเทศประมาณ 0.42 – 0.50 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 13,000 ล้านบาท และจากการวิเคราะห์ปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตรของประเทศไทย พบว่า ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของผลิตทางการเกษตร ได้แก่ การตรวจพบปริมาณสารพิษตกค้างอยู่ในผลผลิตเกินค่ามาตรฐานความปลอดภัยที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิตในส่วนของพืชผัก ปัญหาดังกล่าวจึงต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนและเป็นระบบ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีผักที่สะอาดและปลอดภัยจากสารเคมีบริโภคในชีวิตประจำวัน นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างโอกาสและเพิ่มปริมาณการส่งออก ผลผลิตพืชผักสู่ตลาดต่างประเทศให้มากขึ้น เพื่อนำเงินตราเข้าประเทศตามนโยบายผลักดันประเทศไทยให้เป็น “Kitchen of the World” เนื่องจากในปัจจุบันประเทศต่างๆ เริ่มมีการนำข้อตกลงขององค์การการค้าโลก (WTO) เรื่องมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Agreement) มาใช้ควบคุมคุณภาพของผลผลิตพืชและพืชผักที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ประเทศไทยจำเป็นต้องรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาระบาดของสารพิษตกค้างในพืชผัก โดยเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแหล่งผลิตที่สำคัญๆ ของประเทศไทย (อรสา ดิสถาพร, 2545 : 1)

ปัจจุบันผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยจากสารพิษกำลังเป็นที่สนใจและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผักปลอดสารพิษ เนื่องจากผักเป็นอาหารประจำวันที่สำคัญคู่ครัวเรือนคนไทยมาช้านาน แต่ปัญหาหนึ่งของการผลิตผักที่พบในปัจจุบัน คือ เกษตรกรยังมีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอย่างไม่ถูกต้องและเหมาะสม จึงส่งผลให้มีปริมาณสารเคมีตกค้าง

ในผลผลิตเกินค่ามาตรฐานความปลอดภัย ทำให้ผู้บริโภคเกิดความหวาดระแวงและไม่มั่นใจที่จะซื้อหาผลผลิตพืชผักมารับประทาน รวมทั้งประเทศต่างๆ ได้นำมาตรการทางด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชมาควบคุมผลผลิตพืชผักที่นำเข้าประเทศ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องรีบเร่งแก้ไขปัญหาระบบพืชผักในพืชผักของไทยโดยเร่งด่วน (อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย, 2545)

ดังนั้นในการทำวิจัยในพื้นที่ตำบลบ้านหลวง อำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรีนี้ เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าว เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกผักปลอดสารพิษมากพื้นที่หนึ่ง ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่มน้ำน้ำปริมาณน้ำมาก เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวพางลอย มีที่ดอนเท่านั้นที่ปลูกข้าวนาปรัง เกษตรกรได้รวมกลุ่มกันเช่าที่ดินเพื่อปลูกผักปลอดสารพิษ จึงขอความช่วยเหลือไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ของงบประมาณทำคันดินล้อมรอบที่ดิน เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำท่วมบริเวณที่ปลูกผักปลอดสารพิษ และผลผลิตของผักปลอดสารพิษจะไม่เสียหายด้วย ในการทำวิจัยพื้นที่นี้เพื่อขอทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรที่ต้องการให้รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมแก้ไขปรับปรุงการปลูกหรือความรู้อื่นใดที่จะทำให้ผลผลิต รายได้และคุณภาพชีวิตดีขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพการปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกร ตำบลบ้านหลวง อำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี

1.3 ขอบเขตของปัญหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี ในปี พ.ศ. 2545 – 2546

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ โดยทำการศึกษาจากประชากรกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในเขตตำบลบ้านหลวง อำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี โดยผู้ศึกษาจะทำการศึกษาประชากรทั้งหมด จำนวน 30 คน

1.4 นิยามศัพท์

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกร่วมตัวของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

ผักปลอดภัยจากสารพิษ คือ ผลผลิตพืชผักที่ไม่มีสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตกค้างอยู่ หรือมีตกค้างไม่เกินระดับมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 163 พ.ศ.2538 ลงวันที่ 28 เมษายน 2538 เรื่อง อาหารที่มีสารพิษตกค้าง ซึ่งผักปลอดภัยจากสารพิษในการศึกษานี้ อาจมีชื่อเรียกแตกต่างกัน ได้แก่ ผักปลอดสารพิษ ผักปลอดภัยจากสารพิษ ผักอนามัย ผักไร้สารพิษ ผักปลอดสารเคมี ผักเกษตรอินทรีย์ ฯลฯ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2539)

ผักอนามัย หมายถึง ผักที่ปลอดภัยจากสารพิษตามมาตรฐานที่กำหนดและเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศโดยทั่วไปจะยึดถือค่า MRL (Maximum Residue Limit) ซึ่งกำหนดโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติและองค์การอนามัยโลก (FAO/WHO) มีความสะอาด ผ่านกรรมวิธีการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว ตลอดจนการขนส่ง การบรรจุหีบห่อได้คุณลักษณะตามมาตรฐานสากล (สุปราณี อิมพิทักย์, 2545 : 1)

ผักปลอดสารพิษ หมายถึง การปลูกผักที่ไม่ใช้ทั้งปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูพืช (อารีรัตน์ กิตติศิริ, 2542 : 38)

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพการณ์ทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี
2. ทราบถึงความคิดเห็นในการปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

บทที่ 2

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 ความคิดเห็น
- 2.2 การผลิตผักปลอดสารพิษ
- 2.3 กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความคิดเห็น

บุญพถกัญ จาฎามระ (2525 : 294) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็น (Opinion) ว่าเป็นการไตร่ตรองเนื้อความต่างๆ ซึ่งเป็นของเฉพาะส่วนบุคคล โดยจะแตกต่างกันออกไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2537 : 74) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็น (Opinion) ว่าเป็นการแสดงออกของความคิดที่มีต่อเนื้อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

สถิตย์ เกษา (2539 : 74) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็น (Opinion) ว่าเป็นความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวของผู้นั้นในการแยกแยะ จับใจความ แปลความและสรุปความนั้น ตรงกับความรู้สึกนึกคิดอันแท้จริงของตนเอง แล้วแสดงออกมาในรูปของคำตอบที่จะเห็นด้วยมากหรือน้อยเกี่ยวกับเรื่องนั้น

จากความหมายทั้งหมด สรุปได้ว่าความคิดเห็น (Opinion) เป็นความรู้สึกที่ตอบสนองบุคคลต่างๆ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเนื่องมาจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมในการยอมรับสนับสนุนหรือไม่เห็นด้วย ไม่ร่วมมือหรือไม่ปฏิบัติตาม

2.2 การผลิตผักปลอดสารพิษ

วิธีการผลิตผักปลอดสารพิษที่ถูกต้องเหมาะสม ตามระบบ GAP จะต้องมีการดำเนินการดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1 การคัดเลือกพื้นที่ปลูกที่เหมาะสม

2.2.1.1 แหล่งปลูก

- ควรเป็นพื้นที่ราบ มีความสม่ำเสมอ
- ไม่เป็นแหล่งที่น้ำท่วมขัง มีการระบายน้ำดี
- ใกล้แหล่งน้ำที่สะอาดและสะดวกต่อการนำมาใช้
- การคมนาคมสะดวก สามารถนำผลผลิตออกสู่ตลาดได้รวดเร็ว

2.2.1.2 ลักษณะดิน

- ดินควรมีความอุดมสมบูรณ์สูง มีการระบายน้ำและการถ่ายเทอากาศดี
- ค่าความเป็นกรดเป็นด่างที่เหมาะสมในการปลูกผัก ประมาณ 6.0 – 6.5

2.2.1.3 แหล่งน้ำ

- มีแหล่งน้ำที่สะอาดปราศจากสารอินทรีย์และอนินทรีย์ที่มีพิษปนเปื้อน
- มีน้ำเพียงพอ สำหรับใช้ตลอดปีหรือตลอดฤดูกาล

2.2.2 พันธุ์พืชผัก

เลือกใช้พันธุ์พืชผักที่ต้านทานและปลอดจากเชื้อโรค เนื่องจากพันธุ์พืชผักแต่ละพันธุ์มีลักษณะแตกต่างกันอันเป็นผลจากการควบคุมโดยหน่วยพันธุกรรมในพืชนั้นๆ ที่จะแสดงผลออกมาในด้านปริมาณและคุณภาพผลผลิต ความต้านทานต่อศัตรูพืช ความทนทานต่อสภาพภูมิอากาศ การใช้พันธุ์พืชต้านทานศัตรูพืชนับว่าเป็นการลงทุนที่ต่ำที่สุด เมื่อเปรียบกับการป้องกัน

2.2.2.1 การเลือกพันธุ์ปลูก

- เลือกพันธุ์ที่มีคุณภาพตรงตามที่ต้องการ
- เลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับฤดูปลูกและสภาพดินฟ้าอากาศที่ปลูก

2.2.2.2 การปฏิบัติต่อเมล็ดพันธุ์

เมล็ดพันธุ์ผักหลายชนิดมีโรคติดมากับเมล็ดพันธุ์ได้ เชื้อโรคต่างๆ ที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์นี้ สามารถป้องกันและกำจัดได้โดยวิธีการต่างๆ ดังนี้

- แช่เมล็ดพันธุ์ผักในน้ำอุ่นที่มีอุณหภูมิสูง 50 – 55 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 10 – 15 นาที การแช่เมล็ดพันธุ์ในน้ำร้อนจะสามารถกำจัดเชื้อราสาเหตุต่างๆ ได้ และยังเป็นการกระตุ้นให้เมล็ดพันธุ์งอกได้อย่างสม่ำเสมอช่วยลดปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์

- ในพื้นที่ที่พบว่ามีภาวะระบาดของโรคราน้ำค้างและใบจุดจำเป็นต้องคลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารเคมี เช่น เมทาแลคซิล 35% SD (เอพรอน) หรือไอโปรไดโอด (รอฟรัล) อัตรา 10 กรัม ต่อน้ำหนักเมล็ดพันธุ์ 1 กิโลกรัม จะทำให้ต้นกล้าผักไม่ถูกทำลายจากโรคราน้ำค้างและมีความแข็งแรง

2.2.3 การจัดการดินและปุ๋ย

2.2.3.1 การปรับสภาพความสมบูรณ์ของดิน

พืชผักจะเจริญเติบโตได้ดีในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ และโรคผักบางชนิดระบาดรุนแรงในสภาพดินที่เสื่อมโทรม การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน กระทำได้โดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยมูลสัตว์ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยพืชสด อัตรา 1,000 – 2,000 กิโลกรัม/พื้นที่ปลูก 1 ไร่

2.2.3.2 การปรับสภาพความเป็นกรดเป็นด่างของดิน

โดยทั่วไปสภาพเดิมมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากการใส่ปุ๋ยเคมีติดต่อกันมาเป็นระยะเวลานานหลายปี เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของดิน เช่น ดินจับกันแข็งเป็นก้อน ซึ่งเกิดจากการตรึงธาตุอาหารบางชนิดที่จำเป็นต่อพืช การไถพรวนดินที่ผิดวิธีก่อให้เกิดการชะล้างของผิวดิน การปลูกพืชชนิดเดียวกันติดต่อกันหลายปี ทำให้เนื้อดินเกิดการเปลี่ยนแปลงไปได้ด้วยวิธีการปรับสภาพความเป็นกรดเป็นด่างของดินทำได้โดยใส่ปูนขาว ปูนมาร์ลหรือปูนโดโลไมท์ อัตรา 200 – 300 กิโลกรัม/ไร่ หลังจากหว่านหรือใส่ปุ๋ยแล้วจะต้องรดน้ำตามด้วย

2.2.3.3 การให้ปุ๋ยหลังปลูกพืช

เนื่องจากธาตุอาหารส่วนใหญ่จะมีอยู่ในดินแล้วเมื่อปลูกพืชจึงยังคงเหลือธาตุไนโตรเจนและโปแตสเซียม ซึ่งจะถูกละล้างได้ง่าย ดังนั้นจะต้องให้ปุ๋ยทั้งสองในระหว่างที่พืชเจริญเติบโต ซึ่งการให้ปุ๋ยอาจทำได้โดยการให้พร้อมกับการให้น้ำ (fertigation) ในต่างประเทศมักให้ปุ๋ยในโตรเจนและโปแตสเซียม ในความเข้มข้น 200 ส่วนในล้านส่วน ซึ่งเป็นอัตราที่เจือจางและใช้ได้ผลกับพืชหลายชนิด

สำหรับเกษตรกรทั่วๆ ไปให้ใช้ปุ๋ยสูตรที่มีขายในท้องตลาด เช่น 15-15-15 หรือ 13-13-21 แบ่งใส่ 2 ครั้ง โดยครั้งแรกหลังปลูกผักไปแล้ว 3 สัปดาห์ และครั้งที่สองหลังจากครั้งแรก 2-3 สัปดาห์ หรือเมื่อผักเริ่มออกดอกติดผล วิธีการใช้โดยโรยรอบๆ ต้นหรือโรยบางๆ ระหว่างแถว ระวังอย่าให้ชิดโคนต้น เมื่อใส่ปุ๋ยแล้วให้พรวนดินกลบและรดน้ำตาม

2.2.3.4 การให้ธาตุอาหารเสริม

การให้ปุ๋ยก่อนปลูกพืชธาตุอาหารพืชบางชนิดมีอยู่แล้วในดินบางชนิดต้องมีการเพิ่มเติม การเตรียมดินนอกจากจะเพิ่มอินทรีย์วัตถุเพื่อให้ดินร่วนโปร่งแล้วยังสามารถเพิ่มธาตุอาหารบางชนิดก่อนปลูกได้เลยโดยไม่ต้องให้หลังปลูกอีก ธาตุอาหารเหล่านี้ คือ

2.2.3.4.1 แคลเซียมและแมกนีเซียม ตามปกติจะต้องมีการปรับพีเอช (pH) ของดินก่อนปลูกพืชตามที่ได้กล่าวมาแล้ว หากใช้หินปูนบดก็จะให้แต่ธาตุอาหารแคลเซียม หากใช้ปูนโดโลไมท์ก็จะได้ทั้งแคลเซียม แมกนีเซียม จึงควรเลือกใช้ปูนโดโลไมท์ปรับสภาพดิน หากดินมีสภาพเป็นกลาง ควรใช้ซิปซัม (CaSO_4) แมกนีเซียมซัลเฟต (MgSO_4)

2.2.3.4.2 ฟอสเฟตและกำมะถัน ปกติจะให้ปุ๋ยซุปรเปอร์ฟอสเฟต (0 – 20 – 0) และปุ๋ยซุปรเปอร์ฟอสเฟตโดยส่วนประกอบแล้วจะประกอบด้วยขีปน้ช้ครั้งหนึ่ง ดังนั้นจึงให้ธาตุกำมะถัน และแคลเซียมอีกด้วย หากไม่มีซุปรเปอร์ฟอสเฟตอาจใช้ทริปเปิ้ลซุปรเปอร์ฟอสเฟต (0 – 46 – 0) แทนได้ แต่ทริปเปิ้ลซุปรเปอร์ฟอสเฟตไม่มีกำมะถันจึงควรผสมขีปน้ช้ร่วมด้วยอีกครั้งหนึ่ง ให้รวมแล้วให้เท่ากับอัตราซุปรเปอร์ฟอสเฟต

2.2.3.4.3 ธาตุอาหารเสริม โดยมากในดินจะมีธาตุอาหารเสริมอยู่บ้าง แต่หากเป็นพื้นที่ปลูกพืชมาเป็นเวลานาน อาจขาดธาตุอาหารเสริมบางชนิด ดังนั้นควรผสมลงในดินก่อนปลูก หรือให้หลังปลูกพืชก็ได้

ขั้นตอนการเตรียมดิน

การเตรียมดินให้ถูกต้องนอกจากจะช่วยให้พืชผักเจริญเติบโตสมบูรณ์แล้วยังเป็นการลดปัญหาจากศัตรูพืชที่อาจจะเกิดขึ้นในช่วงการผลิตพืชผักเป็นอย่างดี จึงขอแนะนำวิธีการเตรียมพื้นที่และการเตรียมดินปลูกที่ต้องถูกต้อง ดังนี้

1. ปรับระดับพื้นที่ให้ราบเรียบไม่เป็นแอ่งขังน้ำ
2. จัดทำคูระบายน้ำเพื่อระบายน้ำฝนหรือน้ำชลประทานที่ใ้มากจนเกินความจำเป็น
3. พื้นที่ที่เป็นแหล่งหลบอาศัยของหนูและสัตว์ศัตรูพืชต่างๆ ก็ควรขุดปรับทำลายแหล่งอาศัยให้หมด
4. กำจัดวัชพืชที่ขึ้นอยู่เดิมไม่ให้แข่งขันกับพืชที่จะปลูกรวมทั้งขุดถอนตอไม้ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเตรียมดินและการดูแลแปลงปลูก
5. ไถเตรียมดินด้วยการไถตะล็ก 1 ครั้ง แล้วตากดินไว้ 7 วันขึ้นไป ทั้งนี้จะเกิดผลทำให้
 - 5.1 ดักแด้และตัวอ่อนของแมลงรวมทั้งไส้เดือนฝอยจะถูกแดดเผาทำลาย
 - 5.2 เชื้อโรคพืชที่สะสมในดินจะถูกแสงแดดทำลายให้น้อยลง
 - 5.3 เมล็ดวัชพืชที่เคยฝังอยู่ในดินจะพลิกขึ้นมาถูกอากาศและรับแสงแดดแล้วงอกเป็นต้นอ่อนขึ้นมาง่ายต่อการกำจัด
 - 5.4 วัชพืชที่เคยขึ้นอยู่ตามผิวดินจะถูกพลิกกลบลงในดินและย่อยสลายให้ธาตุอาหารแก่พืชหลักต่อไป
 - 5.5 โครงสร้างของดินที่แน่นทึบจะถูกไถพรวนให้เป็นก้อน ดินจะโปร่ง ระบายน้ำและอากาศได้ดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ไถพรวนดินอีก 1 ครั้ง หลังจากไถตะแล้วตากไว้ 7 วัน ซึ่งการไถพรวนครั้งนี้จะทำให้ดินมีเนื้อละเอียด ร่วนซุย เหมาะแก่การปลูกพืชผัก ไม้ผล นอกจากนี้หากมีดินอ่อนวัชพืชที่งอกมาก็จะถูกไถกลบทำลายไป ในบางพื้นที่ที่มีปัญหาวัชพืชและศัตรูพืชเคຍะบาดอย่างรุนแรงมาก่อนควรจะตากดินทิ้งไว้อีก 7 วัน แล้วไถพรวนอีกครั้งหนึ่งก็จะลดปัญหาได้มากในภายหลัง

7. ปรับสภาพดินที่เป็นกรดด้วยปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนโดโลไมท์ ให้มีสภาพเป็นกลาง โดยทั่วไปควรรใส่ประมาณไร่ละ 100 กิโลกรัม ทุกๆ ปี หรือเลือกชนิดพืชที่ทนดินเปรี้ยว ดินเค็ม

2.2.4 ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำสกัดชีวภาพ

ในกระบวนการผลิตผักทุกขั้นตอนจะต้องหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี ดังนั้นในการดูแลรักษาผักจึงจำเป็นต้องอาศัยปุ๋ยอินทรีย์และสารสกัดจากธรรมชาติเข้ามาช่วยอีกทางหนึ่ง

2.2.4.1 ปุ๋ยอินทรีย์

ปุ๋ยอินทรีย์ คือ ปุ๋ยที่ได้จากการหมักเศษชิ้นส่วนของสัตว์ มูลสัตว์ วัสดุเหลือใช้จากอุตสาหกรรมจนย่อยสลายได้ระดับที่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ได้ทันที

2.2.4.2 น้ำสกัดชีวภาพ

น้ำสกัดชีวภาพหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หมายถึง สารละลายเข้มข้นหรือของเหลวที่ได้จากการหมักเศษพืชหรือสัตว์ในสภาพที่ไม่มีอากาศ (anaerobic condition) เศษพืชหรือสัตว์จะถูกย่อยสลายโดยจุลินทรีย์ น้ำสกัดชีวภาพที่ได้นี้มีคุณสมบัติประกอบไปด้วยจุลินทรีย์ และสารอินทรีย์หลายชนิด เช่น จุลินทรีย์พวกยีสต์ แบคทีเรียที่ทำให้เกิดกรดแลคติก และพวกเชื้อราต่างๆ สำหรับสารอินทรีย์จะประกอบไปด้วยสารพวกคาร์โบไฮเดรต โปรตีน กรดอะมิโน ฮอร์โมน เอนไซม์ และธาตุอาหารพืชต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบของเศษพืชและสัตว์ที่ใช้เป็นวัตถุดิบ

น้ำสกัดชีวภาพที่ได้มาจากการหมักเศษพืชหรือสัตว์นั้น ถึงแม้ไม่ได้ใส่กากน้ำตาล พืชและสัตว์ ซึ่งเป็นอินทรีย์วัตถุก็จะถูกย่อยสลาย โดยกระบวนการทางธรรมชาติอยู่แล้ว แต่การที่ใส่กากน้ำตาลลงไปเพื่อให้เป็นแหล่งพลังงานหรืออาหารของจุลินทรีย์ จึงทำให้เกิดการย่อยสลายเร็วขึ้นกว่าการย่อยสลายตามธรรมชาติทั่วไป กระบวนการย่อยสลายอินทรีย์สารนั้น มีจุลินทรีย์ที่เกี่ยวข้องหลายกลุ่มและหลังกระบวนการเสร็จสิ้นก็ยังคงมีจุลินทรีย์อยู่ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ชนิดใด

2.2.5 การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชผักแบบผสมผสาน

การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชผัก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษ ควรใช้หลายๆ วิธีผสมผสาน ทั้งวิธีกล วิธีการใช้สารชีวอินทรีย์ สารธรรมชาติ และสารเคมีร่วมกันในการป้องกันกำจัดควบคู่กันไปกับการจัดการที่ดี วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชผักที่ได้ผลดี มีดังนี้

2.2.5.1 การใช้กับดักกาวเหนียวสีเหลือง

วิธีการนี้จะสามารถดักจับตัวเต็มวัยของแมลงศัตรูพืชผักหลายชนิด ส่วนใหญ่จะเป็นแมลงที่ออกมาให้เห็นในเวลากลางวัน เช่น เพลี้ยไฟ แมลงวันเจาะผล แมลงวันหนอนชอนใบ ผีเสื้อชนิดต่างๆ เช่น ผีเสื้อหนอนใยผัก หนอนกระทู้หอม หนอนคืบ และหนอนกินใบ จะลดปริมาณศัตรูพืชผักลงได้ การป้องกันโดยวิธีนี้คือการใช้กับดักที่มีสีเหลือง เช่น กระป๋องน้ำมันเครื่อง แผ่นพลาสติก ถุงพลาสติก ซึ่งมีสีเหลือง ตัวเต็มวัยที่บินเข้ามาที่ติดกับดักและก็ตายไป

การวางกับดักกาวเหนียวในแปลงปลูกผัก ควรวางให้อยู่ในระดับเหนือยอดผักที่ปลูกประมาณ 1 ฟุต ในฤดูหนาวซึ่งมีการระบาดของแมลงน้อยอาจวางกับดัก 15 – 20 กับดัก/ไร่ แต่ในฤดูร้อนและฤดูฝนซึ่งมีการระบาดของแมลงศัตรูพืชควรวางกับดัก 60 – 80 กับดัก/ไร่ หรือวางกับดัก 4 × 4 เมตร วิธีการนี้จะสามารถดักจับตัวเต็มวัย (ผีเสื้อ) ของแมลงศัตรูพืชผักหลายชนิด ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นแมลงที่มักพบเห็นได้ในเวลากลางวัน เช่น เพลี้ยไฟ

2.2.5.2 การใช้กับดักแสงไฟ

กับดักแสงไฟจะสามารถดักจับผีเสื้อกลางคืน เช่น ผีเสื้อหนอนกระทู้หอม หนอนกระทู้ผัก หนอนคืบกะหล่ำ แสงไฟที่เหมาะสมในการล่อแมลงควรใช้หลอดไฟแสงสีม่วงหรือแสงสีน้ำทะเล อย่างไรก็ตามเกษตรกรสามารถใช้แสงไฟจากหลอดนีออนแทนได้เช่นกัน ในการวางกับดักแสงไฟควรวางห่างจากพื้นดินประมาณ 150 เซนติเมตร มีภาชนะใส่น้ำรองรับอยู่ข้างใต้ห่างจากหลอดไฟประมาณ 30 เซนติเมตร ควรเปิดส่วนอื่นๆ เพื่อป้องกันไม่ให้แสงไฟกระจายเป็นบริเวณกว้างๆ เกินไปอัตราที่ใช้ 2 กับดัก/ไร่

2.2.5.3 การใช้พลาสติกสีเทา-เงิน

ใช้พลาสติกสีเทา-เงิน คลุมแปลงปลูก เหมาะกับพืชผักที่มีระยะปลูกที่แน่นอน ซึ่งจะเป็นการช่วยรักษาความชื้นในดิน ควบคุมวัชพืช และยังช่วยลดการระบาดของแมลงพวกปากดูด เช่น เพลี้ยอ่อน และไร

วัสดุที่ใช้คลุมแปลงนี้อาจจะเป็นพลาสติก เทา-ดำ หรือในสังเคราะห์ เทา-ดำ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยากง่ายในการหาวัสดุ และราคาอาจแตกต่างกันบ้าง ขึ้นอยู่กับอายุการใช้งาน

2.2.5.4 การใช้มุ้งตาข่าย หรือกางมุ้งในลอนในแปลงผัก

พื้นที่ที่มีการปลูกผักเพื่อการค้าอย่างกว้างขวางมีการปลูกหลายรุ่นติดต่อกันตลอดปี จะมีปัญหาในการผลิตในระยะแรก คือ การระบาดของแมลง หนอน ตลอดจนศัตรูพืชหลายชนิดที่มีความต้านทานต่อสารเคมีทำให้เกษตรกรต้องมีการใช้สารเคมีจำนวนมาก วิธีป้องกันที่ควรเลือกใช้ในพื้นที่ดังกล่าว คือ การกางมุ้งตาข่าย แต่ทั้งนี้ต้องมีการพิจารณาถึงความคุ้มค่าในการลงทุน

2.2.5.5 การใช้สารชีวอินทรีย์

เป็นการควบคุมศัตรูพืชโดยใช้สิ่งมีชีวิตได้แก่ เชื้อไวรัส เชื้อแบคทีเรีย ไล่เดือนฝอย เชื้อรา หรือใช้ศัตรูธรรมชาติอื่น เช่น แมลงตัวห้ำ ตัวเบียน เป็นต้น

2.2.5.5.1 การใช้ไวรัส

2.2.5.5.2 การใช้เชื้อแบคทีเรีย

2.2.5.5.3 การใช้ไล่เดือนฝอย

2.2.5.5.4 การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา

2.2.5.5.5 การใช้แมลงตัวห้ำตัวเบียน

2.2.5.6 การใช้สารสกัดจากพืช เช่น สะเดา

สะเดาเป็นพืชที่มีประโยชน์ทั้งด้านป่าไม้ อุตสาหกรรมการเกษตร มีคุณประโยชน์เป็นพืชสมุนไพร ช่วยบำรุงรักษาสุขภาพร่างกายมนุษย์ จึงนิยมปลูกสะเดาไว้สำหรับเป็นอาหาร นอกจากนี้สะเดายังมีประโยชน์ในการใช้เป็นสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืชได้มากมายหลายชนิด

2.2.6 พืชสมุนไพรในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

พืชสมุนไพรไทยหลายชนิดสามารถนำมาใช้ป้องกันและนำมาใช้ป้องกันและฆ่าแมลงทดแทนสารเคมีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพืชในท้องถิ่นไทยปลูกง่าย หาได้โดยทั่วไปจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการนำมาใช้ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช หากได้มีการศึกษาและผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นแล้ว ในอนาคตน่าจะสามารถนำมาทดแทนสารเคมีที่ต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศแน่นอน

การใช้พืชสมุนไพรเหล่านี้มีขั้นตอนในการดำเนินงานฯ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งหลักการกว้างๆ ในการดำเนินการ คือ นำส่วนต่างๆ ของพืชตามที่ระบุในเอกสาร ปริมาณ 1 กิโลกรัม มาทุบหรือบด แช่น้ำ 20 ลิตร (1 ปี๊บ) ไว้ 1 คืน เสร็จแล้วนำมากรองเศษวัสดุออก จึงสามารถนำไปฉีดพ่นเพื่อป้องกันและกำจัดแมลงได้

2.2.7 การควบคุมวัชพืชในแปลงพืชผัก

วัชพืชนอกจากจะแย่งน้ำแย่งอาหารของพืชผักที่ปลูกอยู่ในแปลงแล้ว ยังเป็นพืชอาศัยของโรค และแมลงพาหะของโรคพืชด้วย ดังนั้นการควบคุมวัชพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้พืชมีการเจริญเติบโตที่ดี

2.2.7.1 การเตรียมดิน (Land preparation) หลังจากเตรียมไถหรือขุดดินขึ้นมา ควรคราดเก็บวัชพืชเศษวัชพืชออกให้หมด เช่น หัวเห็ดหมู ไหล หรือข้อหญ้า ตากดินไว้ประมาณ 2-3 สัปดาห์ก่อนปลูก การตากดินจำเป็นอย่างยิ่งจะช่วยให้เมล็ดวัชพืชงอกขึ้นมาแล้วแห้งตายไป

ก่อนปลูกทำการคราดกลบพร้อมทั้งใส่ปุ๋ยรองพื้น ควรให้หน้าดินร่วนซุยสม่ำเสมอ เมื่อปลูกผักแล้วพยายามให้กระทบกระเทือนหน้าดินให้น้อยที่สุด การเตรียมดินที่ดีก่อนปลูกจะช่วยขจัดปัญหาวัชพืชไปได้

2.2.7.2 การคลุมดิน (Mulching) จะช่วยรักษาความชื้นในดินและบังแสงสว่างทำให้เมล็ดวัชพืชงอกได้ช้ากว่าพืชผัก เพราะกว่าเมล็ดวัชพืชจะตั้งตัวได้ต้นผักก็โตจนสามารถแข่งขันกับวัชพืชได้อย่างดี วัสดุที่ใช้คลุม เช่น ฟางข้าว เปลือกถั่ว ใบหญ้าคา แกลบ เป็นต้น ปัจจุบันมีการนำเอาพลาสติกเททา-เงิน มาคลุมแปลงปลูก ใช้ได้กับผักที่มีระยะปลูกแน่นอน ฉะนั้นพลาสติกตรงตำแหน่งที่ปลูกผักช่วยควบคุมวัชพืชได้ดีแต่ต้นทุนสูง

2.2.7.3 การใช้มือถอนหรือจอบถาก (Hand pulling and hoeing) ในการปลูกผักควรกำจัดวัชพืชยังเล็กอยู่ และควรกำจัดบ่อยครั้งเท่าที่สามารถทำได้ การใช้มือถอนกำจัดหรือใช้จอบถากเหมาะกับพื้นที่ปลูกผักขนาดเล็กและแรงงานพอเพียง

2.2.7.4 การเพิ่มจำนวนต้นต่อไร่ การเพิ่มจำนวนต้นต่อพื้นที่จะช่วยลดพื้นที่วัชพืชจะแก่งแย่ง เมื่อผักโตขึ้นก็ทำการถอนแยกออกนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้ พร้อมกันนั้นก็ทำการกำจัดวัชพืชต้นเล็กๆ ออกไป

การกำจัดวัชพืชในพืชผักนั้นไม่จำเป็นต้องกำจัดตลอดฤดูกาลผลิต เนื่องจากตลอดช่วงการผลิตจะมีช่วงปลอดวัชพืช ซึ่งเป็นช่วงที่ไม่มีควมจำเป็นต้องกำจัดวัชพืช เพราะจะกระทบกระเทือนต่อการผลิตพืชผัก ส่วนช่วงอื่นๆ เกษตรกรสามารถคงวัชพืชไว้ในแปลงได้โดยไม่ต้องกำจัด

2.2.8 วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว

2.2.8.1 การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวผลผลิต ควรเก็บในระยะเวลาที่พืชผักมีอายุที่เหมาะสมซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของพืชผัก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณค่าทางอาหาร รสชาติ และลักษณะรูปร่าง สี สัน ความสุกเหมาะสมและดีที่สุด เมื่อถึงมือผู้บริโภค การเก็บเกี่ยวควรทำด้วยความระมัดระวัง อย่าให้เกิดรอยชำร่วยขีดข่วน เพื่อรักษาคุณภาพให้ดีที่สุด

การสูญเสียของพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวมีสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตอากาศร้อนของประเทศไทย ผักกินใบเป็นผักที่เน่าเสียได้ง่าย โดยเฉพาะหากในระหว่างเก็บเกี่ยวผักมีการบอบช้ำฉีกขาด หรือเป็นแผลจากการเก็บเกี่ยว และการขนย้ายที่ไม่ดีทำให้เชื้อโรคต่างๆ เข้าทำลายง่าย ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันการสูญเสียของพืชผักควรต้องมีการปฏิบัติอย่างถูกต้องและเหมาะสมทั้งก่อนการเก็บเกี่ยว และหลังการเก็บเกี่ยว

การรักษาคุณภาพผลผลิตพืชผักเบื้องต้นในแปลงหลังการเก็บเกี่ยวแล้ว ควร รับประทานที่ร่ม อย่าให้ตากแดดแล้วรีบระบายความร้อนภายในผลผลิตลงโดยการแผ่ออก อย่างวางสุ่ม ทับซ้อนกัน

2.2.8.2 การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม มีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

2.2.8.2.1 การล้างทำความสะอาดพืชผัก ควรล้างผลผลิตก่อนนำส่งตลาด เพื่อล้างเอาส่วนของดินที่ติดมากับรากและใบออก ทำให้ดูสะอาด ได้ราคาดีขึ้น และช่วยทำให้ผักอยู่ในสภาพสดและขึ้น เพราะผักกินใบจะเหี่ยวอย่างรวดเร็ว หลังจากที่ถูกแสงแดดแม้เพียงเล็กน้อย หลังเก็บเกี่ยว น้ำที่ใช้ควรเป็นน้ำสะอาด น้ำไหล หรือมิฉะนั้นควรเปลี่ยนน้ำบ่อยๆ ขณะล้าง เพื่อป้องกันการติดเชื้อจุลินทรีย์ทำลายคุณภาพของผัก อย่างไรก็ตามผักบางชนิดไม่จำเป็นต้องล้าง

ก่อนการล้างมักจะมีการตัดแยกส่วนที่ไม่ดีเน่าเสียออก บางครั้ง การตัดแต่งส่วนเน่าเสียออกไปก็เป็นการช่วยในการล้าง ทำให้ลักษณะที่มองเห็นดีขึ้นด้วย ในการตัดแต่งส่วนที่เสียไม่ต้องการออกให้มากที่สุด ใบที่ติดมากับผลจะต้องเอาออก ก้านก็จะให้เหลือ น้อยที่สุด ในบางครั้งการคัดและจัดขนาดและการแบ่งระดับชั้น อาจทำก่อนการล้างสำหรับพืชบาง ชนิด

2.2.8.2.2 การตัดแต่ง ผักทุกชนิดควรได้รับการตัดแต่งส่วนที่เน่าเสีย ส่วน ที่ผิดปกติในขณะที่เก็บเกี่ยว เพื่อให้ผลผลิตที่ได้มีลักษณะน่าดูขึ้น และเป็นการตรวจสอบคุณภาพ ก่อนการบรรจุ การคัดส่วนที่ไม่ดีทิ้ง ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งและการขนย้าย ลดการเสียหาย ที่จะขยายเพิ่มขึ้นจากส่วนที่เน่าเสียอยู่เดิมก่อนขนส่ง โดยเฉพาะการขนส่งระยะทางไกลๆ

2.2.8.2.3 การคัดขนาดและคุณภาพหรือคัดเกรด ผักทุกชนิดได้รับการเลือก ขนาดและคุณภาพทันทีขณะที่เก็บเกี่ยว หรือหลังการเก็บเกี่ยวผักที่อยู่ในเกรดคุณภาพที่ดีย่อมได้ราคา สูง ส่วนคุณภาพรองลงมาแม้จะได้ราคาต่ำกว่าก็ตาม แต่จะดูน่าซื้อถ้าได้แยกขนาดไว้เป็นพวกรๆ เพราะผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อตามจุดมุ่งหมายในการปรุงอาหารของตนได้

2.2.8.2.4 การบรรจุ โดยทั่วไปนิยมใช้แข่งแบบต่างๆ บรรจุขนย้ายผัก หา ง่าย ราคาถูก แต่จะมีข้อเสียที่ทำให้ผักบอบช้ำ เน่าเสียได้ง่าย ปัจจุบันเริ่มมีการใช้กล่องกระดาษ ลัง พลาสติก เพื่อบรรจุขนย้ายผักที่ได้รับคัดเลือกขนาด และคุณภาพอย่างดีเพื่อการส่งออกและส่งตาม ซูเปอร์มาร์เก็ต

2.2.8.2.5 การขนย้ายและการเก็บรักษา สินค้าผักสด ควรขนย้ายและเก็บ รักษาด้วยวิธีการที่เหมาะสม และถูกต้อง เพื่อรักษาคุณภาพไว้ให้ดีที่สุด การขนย้ายต้องกระทำด้วยความระมัดระวังทุกระยะ ทั้งช่วงขนย้ายผักออกจากแปลงสู่บริเวณคัดบรรจุผัก และจากโรงคัดบรรจุ

ผักสู่ตลาด เพราะการเกิดรอยขีด 긁 ขูด จะเพิ่มอัตราการหายใจและเชื้อโรคเข้าทำลายได้ง่ายขึ้น โดยหลักการแล้วการขนย้ายและเก็บรักษา ควรทำในห้องเย็นเสมอ แต่เนื่องจากต้องลงทุนสูง จึงเป็นไปได้ยาก หรือเป็นไปได้ไม่ได้เลยสำหรับหลายชนิด เพราะไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน ดังนั้นการขนย้ายและการเก็บรักษาควรพิจารณาตามความเหมาะสมของผักแต่ละชนิด

2.2.8.3 การเก็บรักษาผักสด

จุดประสงค์หลักของการเก็บรักษาผักสด คือ พยายามให้ผลผลิตยังคงอยู่ในสภาพสดอยู่ การเสื่อมสภาพภายหลังเก็บเกี่ยวขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญๆ หลายประการ แต่สาเหตุหลักๆ ได้แก่ การสูญเสียน้ำ และการหายใจของพืชผัก ซึ่งอัตราที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ ดังนั้นการเก็บรักษาในสภาพเย็นจึงเป็นหลักการใหญ่ของวิธีการเก็บรักษา การพิจารณาคัดเลือกเก็บรักษาแต่ผลผลิตที่มีคุณภาพสูง ปลอดภัยจากโรคแมลงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการทำให้อายุเก็บรักษายาวนานขึ้น

2.2.9 การตรวจสอบสารพิษตกค้างในผลผลิตพืชผัก

2.2.9.1 การตรวจสอบสารพิษตกค้างในผลผลิตพืชผักแบบง่าย ๆ

ปัญหาสารพิษตกค้างในผลิตผลการเกษตร อันเนื่องมาจากการใช้สารป้องกันและกำจัดแมลง ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง เพราะเป็นผลต่อสุขภาพและอนามัยของมนุษย์ ไม่เฉพาะผู้ใช้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงผู้บริโภคด้วย

เกษตรกรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปลูกผักที่ปลอดภัยจากสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง และจำเป็นต้องมีกระบวนการตรวจสอบหาสารพิษตกค้างในผลผลิต ซึ่งปัจจุบันมีชุดตรวจสอบสารพิษตกค้างของสารป้องกันกำจัดแมลงกลุ่มออร์กาโนฟอสเฟต และ/หรือคาร์บาเมท และ/หรือสารพิษอื่นๆ ที่ให้ผลกระทบต่อระบบการทำงานของเอนไซม์ในร่างกาย

2.2.9.2 อุปกรณ์ชุดตรวจสอบสารพิษตกค้าง

2.2.9.2.1 อ่างน้ำควบคุมอุณหภูมิ

2.2.9.2.2 Mixer

2.2.9.2.3 อุปกรณ์ระเหยตัวอย่าง

2.2.9.2.4 ชุดน้ำยา

2.2.9.2.5 ขวดตัวอย่าง

2.2.9.2.6 หลอดทดลองและตะแกรงวางหลอด

2.2.9.2.7 หลอดหยดแก้วและหลอดหยดพลาสติก

2.2.9.3 ขั้นตอนการตรวจสอบ

2.2.9.3.1 สุ่มตัวอย่างหั่นละเอียดชั่ง 5 กรัม ใส่ขวดตัวอย่าง (สูง 2 ซีดของขวดพลาสติก)

2.2.9.3.2 เติมน้ำยาสกัด -1 จำนวน 5 ซีซี หรือพอท่วมตัวอย่าง เขย่าขวดนาน 1 นาที วางทิ้งไว้ 5 – 10 นาที

2.2.9.3.3 กรองหรือดูดสารละลายที่สกัดได้ 1 ซีซี ใส่ในหลอดทดลอง เติมน้ำยาสกัด -2 จำนวน 1 ซีซี

2.2.9.3.4 ต่อหลอดนำอากาศเพื่อไล่น้ำยาสกัด -1 ในอ่างน้ำควบคุมอุณหภูมิจนน้ำยาสกัด -1 (ชั้นล่าง) ระเหย

2.2.9.3.5 นำหลอดใหม่มาเติมน้ำยา ดังนี้ (ทำในอ่างน้ำควบคุมอุณหภูมิ)

- ก. หลอดควบคุมใส่น้ำยาสกัด -2 จำนวน 0.25 ซีซี
- ข. หลอดตัดสินใส่น้ำยาสกัด -2 จำนวน 0.25 ซีซี
- ค. หลอดตัวอย่างใส่น้ำยาที่สกัดได้จากข้อ 4 จำนวน 0.25 ซีซี

- เติมน้ำยา GT-1 จำนวน 0.5 ซีซี ลงทุกหลอด วางทิ้งไว้ 10 – 15 นาที

- เติมน้ำยา GT-2 (2+2.1) จำนวน 0.25 ซีซี ทุกหลอด ยกเว้นหลอดตัดสินเติม 0.37 ซีซี วางทิ้งไว้ 1 ชั่วโมง

2.2.9.3.6 เติมน้ำยา GT-3 (3+3.1) จำนวน 1 ซีซี เติมน้ำยา GT-4 จำนวน 0.5 ซีซี เขย่าให้เข้ากันเติมน้ำยา GT-5 จำนวน 0.5 ซีซี เขย่าให้เข้ากัน สังเกตสีที่เกิดขึ้น

2.2.9.3.7 การแปลผล

- ก. สีในหลอดตัวอย่างเท่าหรืออ่อนกว่าหลอดควบคุม ไม่พบสารพิษ

- ข. สีในหลอดตัวอย่างเข้มกว่าหลอดควบคุม แต่อ่อนกว่าหลอดตัดสิน พบสารพิษในระดับปลอดภัย

- ค. สีในหลอดตัวอย่างเท่าหรือเข้มกว่าหลอดตัดสิน พบสารพิษในระดับไม่ปลอดภัย

2.2.9.4 หลักการทำงาน

การทำงานของชุดทดสอบหาฆ่าแมลงนี้ใช้หลักการที่ว่าสารฆ่าแมลงกลุ่มออร์กาโนฟอสเฟตและคาร์บเมท จะไปยับยั้งการทำงานของเอนไซม์โคลีลินเอสเทอเรส (GT-1) ซึ่งเป็นเอนไซม์ที่สามารถไฮโดรไลสอะซิติลโคลีน (GT-2) หรือสารเคมีที่ส่งผ่านสัญญาณระหว่างปม

ประสาทให้เป็นโคลีน และกรดอะซิติค เมื่อเอนไซม์โคลีนเอสเทอเรส (GT-1) ถูกยับยั้งโดยสารฆ่าแมลงสองกลุ่มดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้เกิดการสะสมอะซิติลโคลีนให้มีปริมาณที่มากขึ้น ซึ่งปริมาณของอะซิติลโคลีนนี้ จะเป็นตัวกำหนดสีของชุดตรวจวิเคราะห์ที่มีปริมาณสารฆ่าแมลงสองกลุ่มดังกล่าวข้างต้นนั้นมากเอนไซม์โคลีนเอสเทอเรสก็จะถูกยับยั้งการทำงานมากทำให้มีการสะสมอะซิติลโคลีนในปริมาณมาก สีที่ด้านการทดสอบก็จะเข้มข้นมากตามปริมาณของอะซิติลโคลีน

2.3 กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงสภาพทั่วไปของพื้นที่ที่เกษตรกรได้ทำการเพาะปลูกและการบริหารงานของกลุ่มเพื่อทราบถึงสภาพความเป็นจริงของปัญหาและการดำเนินงานทั้งหมด

เกษตรกรทั้งหมดมีภูมิลำเนาตั้งอยู่ที่ บ้านหนองมน ประกอบด้วยหมู่บ้าน 3 หมู่ คือ หมู่ที่ 5, 6 และ 7 ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มลักษณะคล้ายท้องกระทะ ซึ่งจะมีน้ำท่วมลึกเฉลี่ย 1 – 1.50 เมตร เหมาะแก่การทำนา โดยพันธุ์ข้าวส่วนใหญ่จะเป็นพันธุ์ข้าวขึ้นน้ำ เช่น ปิ่นแก้ว 56, เหลืองพานทองหอมทุ่ง ในสภาพปกติแต่ละปี พื้นที่จะมีน้ำท่วมขังเป็นระยะเวลาหลายเดือน เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม จนถึงเดือนธันวาคม ลักษณะเช่นนี้ทำให้ไม่สามารถว่างจากการทำนาเป็นเวลานาน ทำให้ขาดรายได้มาจุนเจือครอบครัว เพราะผลผลิตที่ได้จากการทำนาค่อนข้างต่ำ และคุณภาพข้าวส่วนใหญ่ เมื่อแปรรูปเป็นข้าวสารแล้ว จะทำให้ได้คุณภาพข้าวสารต่ำ เกษตรกรจะขายครั้งที่ได้ในราคาต่ำ

จากสภาพของปัญหาดังกล่าวข้างต้น เกษตรกรในพื้นที่ที่มีสภาพปัญหาที่คล้ายๆ กัน ได้รวมกลุ่มปรึกษากันว่าทำอย่างไร จึงแก้ไขปัญหารองข้าวคุณภาพต่ำได้ โดยได้ปรึกษากับทางสำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด และได้รวมกลุ่มกันเพื่อเรียนรู้กระบวนการผลิตข้าวคุณภาพดี ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ตามกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกรข้าว ตามพระราชดำริ

หลังจากที่เกษตรกรรวมกลุ่มได้รวบรวมสมาชิกที่จะเรียนรู้การผลิตข้าวคุณภาพดี จำนวน 33 ราย โดยสำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด ได้นำโครงการศูนย์ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน (ข้าวพันธุ์ปิ่นแก้ว 56) มาเป็นแปลงทดสอบ เรียนรู้ ร่วมกับของเกษตรกรที่ประสบปัญหาดังกล่าว โดยมีทีมวิทยากรจากสำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี ถ่ายทอดกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร ศูนย์ขยายพันธุ์พืช จากจังหวัดชัยนาท ให้แก่สมาชิกทั้ง 33 ราย ในการเรียนรู้ตามกระบวนการนั้นเกษตรกรจะเริ่มเรียนรู้ ทั้งขั้นตอนการเตรียมดิน เมล็ดพันธุ์ การปลูกและแมลงศัตรูพืช, วัชพืช, ปุ๋ยและกำจัดแมลง, การคัดเมล็ดพันธุ์ ตลอดจนวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวในกระบวนการเรียนรู้สมาชิกจะมาพร้อมเรียนรู้ในแปลง สัปดาห์ละ 1 วัน จำนวนละ 8 สัปดาห์ จนจบกระบวนการเรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อเกษตรกรทั้ง 33 ราย ได้เรียนรู้จนจบกระบวนการแล้ว ทำให้เกษตรกรมีความเข้าใจในเรื่องของการผลิตข้าวคุณภาพดี และสามารถนำไปปฏิบัติในการปลูกข้าวของตนเองได้ เป็นการช่วยแก้ปัญหาในเรื่องของการผลิตข้าวให้แก่เกษตรกรได้ระดับหนึ่ง แต่เรื่องมีปัญหาอันเกิดจากการว่างงานเป็นเวลานาน 6 – 7 เดือน ของเกษตรกรบ้านหนองมน ทางสมาชิกกลุ่มก็ได้ร่วมกันคิดและหาทางแก้ไขว่าจะทำอย่างไรจึงจะมีรายได้ภายหลังช่วงเวลาที่ว่างงานดังกล่าว

หลังจากเสร็จสิ้นฤดูกาลเก็บเกี่ยว เกษตรกรก็จะปลูกพืชฤดูแล้ง ซึ่งส่วนใหญ่จะปลูกพริกมันดำ, ข้าวโพดข้าวเหนียว, ผักคะน้า, กวางตุ้ง, แพง, ฟักทอง ฯลฯ เกษตรกรที่ปลูกผักในช่วงฤดูแล้งประสบกับปัญหาการระบาดของโรคแมลงศัตรูผัก รวมทั้งราคาของผลผลิตตกต่ำ นอกจากเกษตรกรจะปลูกพืชพร้อมๆ กัน ซึ่งการเก็บเกี่ยวผลผลิตก็จะเก็บเกี่ยวพร้อมๆ กัน ทำให้ผลผลิตออกสู่ท้องตลาดเป็นจำนวนมาก ทำให้ราคาตกต่ำ และปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือ เกษตรกรไม่สามารถปลูกพืชผักได้ตลอดปี จะมีช่วงระยะเวลาเพียง 3 – 4 เดือน หลังจากนั้นก็จะเริ่มเตรียมดินปลูกข้าวต่อไป

จากสภาพของปัญหาด้านต่างๆ ที่เกษตรกรประสบอยู่ สมาชิกกลุ่มทั้งหมด จึงได้ปรึกษาหารือกัน โดยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอคอนทูด มาเป็นที่ปรึกษา ว่าทำอย่างไรจึงจะมีพื้นที่ที่สามารถปลูกพืชผักได้ตลอดปี จากสภาพเดิมเกษตรกรต้องเช่าพื้นที่ทำการเพาะปลูกอยู่แล้ว แต่ไม่สามารถปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี เพราะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมขัง เป็นระยะเวลานาน

เนื่องจากเกษตรกรต้องเช่าพื้นที่ทำนาปลูกข้าว แต่ในพื้นที่มีระดับน้ำสูง ทำให้ไม่สามารถปลูกพืชผักชนิดอื่นๆ ได้ ทางกลุ่มจึงมีความคิดว่าจะทำการเช่าที่เพื่อปรับสภาพให้สามารถปลูกพืชผักได้ตลอดปี หลังจากนั้นมาทางกลุ่มจึงขอเช่าที่จาก นายประเสริฐ นางประยงค์ อึ้งกุล เจ้าของที่ที่ได้ขายหน้าดินไปก่อนแล้ว คนที่เช่าทำมาอยู่เดิมก็เลิกเช่า เนื่องจากหน้าดินได้ขุดขายไปแล้ว ความอุดมสมบูรณ์ของดินก็หมดไป กว่าที่จะปรับปรุงสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ให้เหมือนเดิมต้องใช้เวลานาน

จากพื้นที่ทั้งหมด 32 ไร่ กลุ่มขอเช่าปีละ 15,000 บาท ระยะเวลา 6 ปี และจะต้องหางบประมาณมาขุดดินล้อมรอบแปลงทั้งหมดเพื่อกั้นน้ำไม่ให้เข้าแปลง จึงจะสามารถปลูกพืชผักได้ตลอดปี

เนื่องจากการขุดดินล้อมรอบแปลง จำนวน 32 ไร่ จะต้องใช้เงินทุนประมาณ 170,000 บาท กลุ่มไม่รู้จะหางบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานใด จากที่ประชุมของกลุ่มได้เสนอแผนการขุดดินล้อมรอบแปลง ถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี โดยผ่านสมาชิกสภาจังหวัดสระบุรี เขตคอนทูด หลังจากส่งหนังสือให้ถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี แล้วประมาณ 1 เดือน ทางองค์การฯ แจ้งว่ามีงบประมาณเหลือจ่าย พร้อมทั้งจะสนับสนุนกิจกรรมขุดดินล้อมรอบแปลงได้ ดัง

นั้นกลุ่มจึงเริ่มขุดดินล้อมเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.2543 ใช้เวลาในการขุดคูน้ำ และดินล้อมรอบแปลงรวมระยะเวลา 5 วัน

หลังจากที่ทำการขุดคูน้ำ และดินล้อมแปลงเสร็จแล้ว กลุ่มก็ให้สมาชิกเข้าดำเนินกิจกรรมในช่วงระยะเวลานั้น สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี ได้แจ้งให้สำนักงานเกษตรอำเภอคอนสารทราบ ว่ามีโครงการแปลงเรียนรู้ปลูกพืชในนา โดยกรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนงบประมาณมาให้โดยทางกลุ่มมีการระดมหุ้นจากสมาชิกเปิดรับสมาชิกเพิ่ม รวมสมาชิกทั้งหมดในขณะนั้นจำนวน 55 ราย มีหุ้น 55 หุ้นๆ ละ 200 บาท เป็นเงิน 11,000 บาท

ในขณะที่รอโครงการแปลงเรียนรู้ปลูกพืชในนา ทางกลุ่มได้ขอรับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปุยพืชมงคล (โสนแอฟริกัน, ถั่วเขียว) จากสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดสระบุรี มาปลูกเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน (หน้าดินได้ขุดขายไป) จำนวน 20 ไร่ หลังจากที่ทำวนปุยพืชมงคลในแปลงเรียนรู้แล้ว ทางกลุ่มได้รับโครงการ โรงเรียนเกษตรกรในพระราชดำริ เรื่องการเรียนรู้เรื่องการผลิตผัก โดยมีสมาชิกกลุ่มที่สนใจเรียนรู้ จำนวน 33 ราย โดยใช้พื้นที่นอกแปลงเป็นสถานที่เพาะปลูกผัก เพื่อการเรียนรู้เนื่องจากในขณะนั้นในแปลงใหญ่กำลังปลูกพืชบำรุงดิน จึงไม่สามารถดำเนินการได้

การเรียนรู้การผลิตผัก ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรเริ่มขึ้น เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2544 จนกระทั่งจบกระบวนการ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ.2544

ต่อมากรมส่งเสริมการเกษตร แจ้งแก่ทางกลุ่มว่าตามที่จะให้ดำเนินการ โครงการเรียนรู้ปลูกพืชในนา นั้น เนื่องจากติดขัดในเรื่องงบประมาณ จึงไม่สามารถให้กลุ่มดำเนินการได้ ทางกลุ่มประชุมแจ้งให้สมาชิกทราบและมีมติที่ประชุมให้สมาชิกเข้ามาดำเนินกิจกรรมปลูกพืชผักรวมกันในแปลง ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2544 โดยได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ส่วนหนึ่งจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี และบริษัท เจียใต้ จำกัด ในการดำเนินกิจกรรมเริ่มต้นของการปลูกผัก และหลังจากนั้นเป็นต้นมาก็ได้ดำเนินกิจกรรมปลูกพืชผักเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

หน่วยงานที่ได้สนับสนุน ได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ได้สนับสนุนงบประมาณขุดคูน้ำ และดินล้อมรอบแปลง
2. สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดสระบุรี สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชมงคลถั่ว เพื่อนำมาปรับปรุงบำรุงดิน
3. สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี สนับสนุนโครงการเกษตรอินทรีย์การอบรมกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร และปัจจัยการผลิตต่างๆ
4. สำนักงานประมงจังหวัดสระบุรี สนับสนุนพันธุ์ปลากินพืช
5. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสระบุรี สนับสนุนโครงการสัตว์ปีก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเชิงราง สนับสนุนเครื่องสูบน้ำ
7. บริษัท เจียไต๋ จำกัด สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืช
8. ส.ส. วีระพล อดิเรกสาร สนับสนุนโครงการผักปลอดภัยจากสารพิษ
9. สำนักงานเกษตรอำเภอคอนสาร ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา

การบริหารงานและการดำเนินงานในแปลง

กลุ่มได้รวบรวมสมาชิก จำนวน 55 คน โดยถือหุ้นๆ ละ 200 บาท จำนวน 55 หุ้น เป็นเงิน 11,000 บาท เพื่อดำเนินกิจกรรมปลูกผักในแปลง โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็นฝ่ายต่างๆ ดังนี้

คณะกรรมการบริหารกลุ่ม

1. นายสมบุญ พูลผล ประธาน
2. นายอุดม แดงก่อน รองประธาน
3. นายบำรุง ภูเชิด เลขานุการ
4. น.ส.บุญรอด ภมร เหมัญญิก
5. นายสำเนา โพธิเย็น กรรมการ

ฝ่ายบริหารแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายการตลาด มีหน้าที่ในการจัดหาตลาดที่จะจำหน่ายผัก
2. ฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ดูแลในเรื่องของความรู้ด้านการปลูกพืช การใช้ปุ๋ย การป้องกันกำจัด ฯลฯ
3. ฝ่ายตรวจสอบ ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมในแปลง
4. ฝ่ายพัสดุ ทำหน้าที่ในการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในแปลง ให้มีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งจัดหาเพิ่ม

นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง พร้อมกับกำหนดระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมไปด้วยดี

รายรับ – รายจ่าย การดำเนินการที่ผ่านมา

ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มที่ผ่านมาจะเน้นเป็นการให้ความรู้และกระบวนการปลูกพืช ผลผลิตที่ได้ยังมีปริมาณไม่มากนัก ส่วนรายได้ รายจ่าย จากการปลูกผักในช่วงต่อมามีดังนี้

เริ่ม 1 กันยายน – 30 ธันวาคม 2544 เริ่มมีการปลูกผัก (คะน้า, กวางตุ้ง, ถั่วฝักยาว, มะเขือเทศ, บวบ) โดยมีรายจ่ายในการเตรียมแปลงปลูกผัก ตั้งแต่เริ่มต้นการปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยว เป็นจำนวนเงิน 38,983 บาท รายรับจากการจำหน่ายผัก ทั้งหมดเป็นเงิน 93,873 บาท เมื่อนำรายรับมาหัก รายจ่ายแล้วกลุ่มมีกำไรสุทธิ เป็นเงิน 54,890 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในรอบต่อมา การดำเนินกิจกรรมการปลูกพืชผัก ได้รับความเสียหายจากแมลงศัตรูพืช (หมัดกระโดด) เริ่มจาก เดือนมกราคม – เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2545 มีรายรับจากการจำหน่ายผัก จำนวน 25,000 บาท มีรายจ่ายทั้งสิ้น 7,000 บาท มีกำไรสุทธิ 18,000 บาท

การแบ่งผลประโยชน์ให้สมาชิก

ทางกลุ่มได้มีข้อตกลงของสมาชิกดังกล่าว การดำเนินกิจกรรมในแปลง จะมีการแบ่งผลประโยชน์ดังนี้

กลุ่มมีกำไร จะแบ่งปันผลดังนี้

1. ปันผลให้แก่สมาชิกที่มาทำงานในแปลง ร้อยละ 75
2. ปันผลเข้ากองทุนกลุ่ม ร้อยละ 20
3. ปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น ร้อยละ 5

สำหรับระยะการปันผลกำไรให้สมาชิกนั้น ทางกลุ่มได้มีข้อตกลงว่าทุก 4 เดือน จะปันผลคืนให้แก่สมาชิก

ผลการดำเนินงานในแปลงเรียนรู้ที่ผ่านมา นับว่าได้ประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาด้านการว่างงาน การทดสอบความรู้ และปัญหาเรื่องการใช้ที่ดินของเกษตรกร นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรได้อีกด้วย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เบญจมาศ จันทร์แก้ว (2538) ได้ศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนประสิทธิภาพของการผลิตผัก ระหว่างเกษตรกรที่ใช้สารธรรมชาติกับเกษตรกรที่ใช้สารเคมี โดยศึกษาผักคะน้า ผักกาดขาวปลี และกะหล่ำในท้องที่จังหวัดเพชรบูรณ์และชัยภูมิ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงผลผลิตผักแต่ละชนิดที่ทำการศึกษาที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่แรงงานที่ใช้ในการผลิตและดูแลรักษา มูลค่าปุ๋ย มูลค่าสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช โดยปัจจัยที่มีผลกระทบจะมีความแตกต่างกันตามชนิดของผัก และประเภทของการใช้สารกำจัดศัตรูพืชทางด้านการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนพบว่าเกษตรกรที่ใช้สารธรรมชาติจะได้รับกำไรสุทธิมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากได้รับราคาผลผลิตที่สูงกว่า ส่วนเกษตรกรที่ใช้สารเคมีน้อยได้รับกำไรสุทธิสูงกว่าเกษตรกรที่ใช้สารเคมีมาก เพราะมีต้นทุนที่ต่ำกว่า สำหรับผลของการวัดประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจในการผลิตผักโดยทั่วไปแล้วพบว่า เกษตรกรทุกคนทุกกลุ่มควรลดการใช้แรงงานในการผลิตลง เกษตรกรที่ใช้สารธรรมชาติควรลดการใช้ปัจจัยปุ๋ยขณะที่เกษตรกรที่ใช้สารเคมีควรลดการใช้สารเคมี ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับผลกำไรสูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิริวรรณ ทีปะศิริ (2538) ศึกษาในกรณีที่เกษตรกรตัวอย่างผลิตพืชผักทั้ง 2 ชนิด คือ ผักคะน้าและผักกาดเขียววางตุ้ง โดยการใส่สารเคมีร่วมกับสารสกัดจากสะเดาเพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรมีต้นทุน รายได้ และกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีที่ใช้สารเคมีโดยไม่ใช้สารสกัดจากสะเดา และจากการวิเคราะห์ความแตกต่างของกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ พบว่า กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ของการผลิตพืชผักทั้ง 2 ชนิด โดยการใส่สารเคมี และโดยการใส่สารเคมีร่วมกับสารสกัดจากสะเดา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะจำนวนเกษตรกรตัวอย่างที่ใช้สารสกัดจากสะเดาร่วมด้วยเท่าที่พบจริงมีน้อยเกินไป จนไม่สามารถเป็นตัวแทนที่ดีได้ ผลการศึกษาในครั้งนี้จึงยังไม่มีน้ำหนักพอที่จะทำให้เกษตรกรหันมาใช้สารสกัดจากสะเดาในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

ศราวุธ ผดุงชม (2542) ได้ศึกษาเปรียบเทียบต้นทุน รายได้ และกำไรของการผลิตผักโดยใช้สารเคมีกับผักปลอดภัยจากสารเคมีในมุ้งตาข่ายในล่อน ในจังหวัดนครปฐม โดยผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนทั้งหมดจากการผลิตผักคะน้า ผักกวางตุ้ง และถั่วฝักยาว เฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรที่ปลูกผักโดยใช้สารเคมีเท่ากับ 12,904.79 8,540.14 และ 16,647.06 บาท ตามลำดับ ต้นทุนทั้งหมดจากการผลิตผักคะน้า ผักกวางตุ้ง และถั่วฝักยาวเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดภัยจากสารเคมีในมุ้งตาข่ายในล่อนเท่ากับ 12,797.83 10,012.89 และ 15,600.92 บาทตามลำดับ ปริมาณผลผลิตผักทั้งสามชนิดเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรที่ปลูกผักโดยใช้สารเคมีเท่ากับ 3,406.80 2,941.78 และ 2,410.11 กิโลกรัมตามลำดับ มากกว่าของเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดภัยจากสารเคมีในมุ้งตาข่ายในล่อน ซึ่งปริมาณผลผลิตผักทั้งสามชนิดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 2,978.82 2,688.00 และ 2,264.29 กิโลกรัมตามลำดับ แต่ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรได้รับจากผักทั้งสามชนิดต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดภัยจากสารเคมีในมุ้งตาข่ายในล่อน จากราคาผลผลิตเฉลี่ยที่ได้รับสูงกว่า ทำให้เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดภัยจากสารเคมีในมุ้งตาข่ายในล่อนมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่จากการผลิตผักคะน้า ผักกวางตุ้ง และถั่วฝักยาว เท่ากับ 16,990.37 8,803.11 และ 20,628.62 บาทตามลำดับ มากกว่าเกษตรกรที่ปลูกผักโดยใช้สารเคมี ซึ่งกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่จากการผลิตผักทั้งสามชนิดเท่ากับ 7,706.35 3,256.40 และ 9,574.94 บาทตามลำดับ จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่จากการผลิตผักทั้งสามชนิดของเกษตรกรทั้งสองกลุ่มพบว่าให้ผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุวรรณณี ศิริสังข์วัฒน์ (2542) ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ธุรกิจผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 17 ราย ผลการศึกษาด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของธุรกิจผักปลอดภัยจากสารพิษพบว่า โอกาสของธุรกิจคือการตื่นตัวในเรื่องสิ่งแวดล้อมและห่วงใยสุขภาพมากขึ้นทำให้ความต้องการ

บริโภคผักปลอดภัยจากสารพิษมีมากขึ้น และอุปสรรคของธุรกิจคือผู้บริโภคขาดความมั่นใจในผักปลอดภัยจากสารพิษ จุดแข็งของธุรกิจคือเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษมีรายได้สูงกว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักทั่วไป และจุดอ่อนของธุรกิจคือผักปลอดภัยจากสารพิษมีปริมาณไม่สม่ำเสมอ และเกษตรกรยังมีการใช้สารเคมีทำให้มีการตรวจพบสารพิษตกค้าง

ด้านต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกผักในมุ้งตาข่ายในล่อนมีต้นทุนเฉลี่ยไร่ละ 63,952.87 บาท รายได้ 94,506 บาท กำไรต่อไร่ 30,553.13 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.33 ของรายได้ ในขณะที่การปลูกผักนอกมุ้งตาข่ายในล่อนมีต้นทุนเฉลี่ยไร่ละ 78,097.37 บาท รายได้ 94,869 บาท กำไรต่อไร่ 16,771.63 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.68 ของรายได้ เมื่อพิจารณาระยะเวลาดำเนินทุนปรากฏว่าระยะเวลาต้นทุนของผู้ปลูกผักกางมุ้งและนอกมุ้งเท่ากับ 1.01 ปี และ 0.57 ปี หรือประมาณ 7 เดือนตามลำดับ เมื่อพิจารณามูลค่าปัจจุบันสุทธิ ณ ระดับอัตราส่วนลด 12% 14% และ 16% สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกผักกางมุ้งเท่ากับ 13,437.62 10,678.11 และ 7,983.22 บาท ตามลำดับ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ ณ ระดับอัตราส่วนลด 12% 14% และ 16% สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกผักนอกมุ้งเท่ากับ 19,876.08 17,991.30 และ 16,150.36 บาทตามลำดับ เมื่อพิจารณาอัตราผลตอบแทนของโครงการ ปรากฏว่าเท่ากับ 22.62% และ 39.04% ส่วนดัชนีกำไรของเกษตรกรผู้ปลูกผักกางมุ้งเท่ากับ 1.08 ส่วนเกษตรกรผู้ปลูกผักนอกมุ้งเท่ากับ 1.30

วารางม ต้นกิตติยานนท์ (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเกี่ยวกับผักปลอดภัยจากสารพิษในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี การศึกษาสูงสุดในระดับอุดมศึกษา ผู้บริโภคโดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 10,001 บาทขึ้นไป มีขนาดของครอบครัวไม่ใหญ่มากนัก คือ ส่วนใหญ่มีสมาชิกจำนวน 4 – 6 คน ซึ่งจัดว่าเป็นครอบครัวที่มีขนาดปานกลาง และส่วนใหญ่แม่บ้านจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจซื้อผักสดเพื่อบริโภคในครอบครัว เหตุผลส่วนใหญ่ที่ไม่บริโภคคือหาซื้อยากและราคาไม่สมเหตุสมผล ผู้บริโภคได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผักปลอดภัยจากสารพิษจากโทรทัศน์มากที่สุด และผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่าผักนั้นจะปลอดภัยจากสารพิษจริง ในอนาคตผู้บริโภคจะบริโภคผักปลอดภัยจากสารพิษในปริมาณที่เพิ่มขึ้น สถานที่ที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่หาซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษคือตลาดสดใกล้บ้าน และมีผู้บริโภคซึ่งคิดเป็นครึ่งหนึ่งของผู้บริโภค 200 คนที่ซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษทุกๆ สัปดาห์ ค่าใช้จ่ายของผู้บริโภคส่วนใหญ่ ในการซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการซื้อผักทั่วไป คือ 50 : 50 (ผักปลอดภัยจากสารพิษ : ผักทั่วไป) ผู้บริโภคส่วนใหญ่พอใจราคาที่จำหน่ายผักปลอดภัยจากสารพิษในระดับปานกลาง และผู้บริโภคต้องการให้ราคาผักปลอดภัยจากสารพิษสูงกว่าผักทั่วไปเพียงร้อยละ 10 ความสะดวกในการซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษอยู่ในระดับปานกลาง จากการสำรวจดังกล่าวผู้บริโภคได้บอกรายละเอียดถึงปัญหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่างๆ ที่ทำให้ไม่สะดวกในการตัดสินใจซื้อ คือ สถานที่ที่จำหน่ายคับแคบและอยู่ไกลเกินไป ราคาไม่สมเหตุสมผล ไม่มั่นใจในคุณภาพ และมีผู้จำหน่ายน้อยราย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ พบว่า เกษตรกรที่ปลูกผักโดยไม่ใช้สารเคมี หรือเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษจะได้รับผลตอบแทนในการผลิตสูง และสูงกว่าเกษตรกรที่ใช้สารเคมี อีกทั้งยังลดต้นทุนในการผลิตให้กับเกษตรกร และผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังต้องการผักปลอดสารพิษเพิ่มมากขึ้น เพื่อความปลอดภัยของตนเองและสมาชิกในครอบครัว ดังนั้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนี้สอดคล้องกับงานวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่ง และยังเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้อีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี ได้มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี จำนวนทั้งหมด 30 คน

3.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ไม่มีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาในการปลูกผักปลอดสารพิษ รายได้เฉลี่ยจากการปลูกผักปลอดสารพิษ สาเหตุที่ปลูกผักปลอดสารพิษ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี ได้แก่ การเตรียมแปลงปลูก ผักที่นิยมปลูก วิธีการปลูกผัก แหล่งน้ำที่ใช้ในการปลูกผัก การใช้สารเคมีของพื้นที่ใกล้เคียง ปัญหาในการปลูกผักปลอดสารพิษที่พบ วิธีการป้องกัน การได้รับความช่วยเหลือของหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ การจัดจำหน่ายผลผลิต

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี ลักษณะแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งออกเป็นหลายด้านด้วยกัน

ข้อคำถามแต่ละข้อแบ่งคะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับคะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับคะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ตอนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่มีผลต่อการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

3.3.2 วิธีการสร้างแบบสอบถามและลักษณะของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เขียนข้อความให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
3. ส่งแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจและนำมาแก้ไข
4. พิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3.3.3 วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้กับเกษตรกร คือ เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี จำนวน 30 ชุด

1. ได้ทำการติดต่อกับประธานกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง คือ คุณสมบุญ พูนผล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกร
2. ได้นำแบบสอบถามไปใช้กับเกษตรกรจำนวน 30 ชุด โดยขอความร่วมมือจากเกษตรกร ในการสละเวลากรอกแบบสอบถาม และรอรับแบบสอบถามกลับคืน 30 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

ทำการวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางและแปลผลโดยการบรรยาย โดยใช้สูตรหาค่าร้อยละ (ประคอง กรรณสูต, 2540 : 46) ดังนี้

สูตรหาค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = X \times \frac{100}{N}$$

กำหนดให้ X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามข้อนั้น

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

ทำการวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย นำเสนอในรูปแบบตาราง และแปลผลโดยการบรรยาย การหาค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ (ประกอบ กรรณสูตร, 2540 : 108) ใช้สูตรดังนี้
สูตรหาค่าเฉลี่ย

$$\mu = \frac{\sum fx}{N}$$

กำหนดให้ μ = ค่าคะแนนเฉลี่ย

x = คะแนนที่กำหนดให้

N = จำนวนประชากร

f = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในข้อนั้น

เมื่อได้คะแนนแล้วนำมาแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

2.50 – 3.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่มีผลต่อการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

ในการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลบ้านหลวง อำเภอ
คอนปุด จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษามี 4 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอ
คอนปุด จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง
อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร
ตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

4.1 ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด
จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 1 สถานภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด
จังหวัดสระบุรี

รายการ	จำนวน (N = 30)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	15	50
หญิง	15	50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N = 30)	ร้อยละ
อายุ		
27 – 36 ปี	3	10
37 – 46 ปี	5	17
47 – 56 ปี	10	33
57 – 66 ปี	6	20
67 – 76 ปี	6	20
น้อยที่สุด 27 ปี มากที่สุด 76 ปี อายุเฉลี่ย 53.73 ปี		
สถานภาพสมรส		
โสด	6	20
แต่งงาน	22	73
หม้าย	2	7
การศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	20	67
มัธยมศึกษาตอนต้น	7	23
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3	10
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	-	-
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
2 – 5 คน	20	67
6 – 9 คน	10	33
มากที่สุด 8 คน น้อยที่สุด 2 คน เฉลี่ย 4.67 คน		
ประสบการณ์ปลูกผักปลอดสารพิษ		
2 ปี	29	97
10 ปี	1	3
อาชีพหลัก		
ทำนา	25	83
รับจ้าง	3	10
ทำสวน	2	7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N = 30)	ร้อยละ
ประสบการณ์การปลูกผักโดยไม่ใช้สารเคมี		
เคย	12	40
ไม่เคย	18	60
สาเหตุที่หันมาปลูกผักปลอดสารพิษ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เพื่อความปลอดภัยของผู้ผลิต	30	100
เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค	30	100
เพื่อรักษาสภาพแวดล้อม	16	53
เพื่อความมั่นคงทางการตลาด	2	7
อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ 1 แสดงสถานภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

พบว่า เกษตรกรเป็นเพศชายและเพศหญิงอย่างละครึ่ง (ร้อยละ 50) มีอายุเฉลี่ย 53.73 ปี โดยผู้ที่มีอายุ 47 – 56 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 33) เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว (ร้อยละ 73) ที่เหลือเป็นโสด ร้อยละ 20 และหม้าย ร้อยละ 7 เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 67) ที่เหลือจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 23) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 10) จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.67 คน โดยผู้ที่มีสมาชิกในครอบครัว 2 – 5 คน มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 67) เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีประสบการณ์การปลูกผักปลอดสารพิษเป็นเวลา 2 ปี (ร้อยละ 97) เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา (ร้อยละ 83) ที่เหลือประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 10) และอาชีพทำสวน (ร้อยละ 7) ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการปลูกผักโดยไม่ใช้สารเคมี (ร้อยละ 60) แต่จะมีเกษตรกรบางส่วนที่เคยมีประสบการณ์ปลูกผักโดยใช้สารเคมี (ร้อยละ 40) ส่วนสาเหตุสำคัญที่เกษตรกรหันมาปลูกผักปลอดสารพิษ เกษตรกรทั้งหมดให้เหตุผลว่า เพื่อความปลอดภัยของตนเองและเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค เหตุผลอื่นๆ ได้แก่ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อม (ร้อยละ 53) และเพื่อความมั่นคงทางการตลาด (ร้อยละ 7)

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด
จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 2 สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด
จังหวัดสระบุรี

รายการ	จำนวน (N = 30)	ร้อยละ
การใช้ปุ๋ยในการเตรียมแปลงปลูก		
ปุ๋ยอินทรีย์	30	100
ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยวิทยาศาสตร์	-	-
ประเภทของผักที่ปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ผักเมืองหนาว	-	-
ผักทั่วไป	30	100
ผักพื้นบ้าน	-	-
วิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ		
ปลูกโดยไม่ใช้มุ้งตาข่าย	30	100
ปลูกในมุ้งตาข่าย	-	-
แหล่งน้ำที่ใช้ปลูกผัก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
คลองชลประทาน	26	87
แหล่งน้ำธรรมชาติ	27	90
อื่นๆ	-	-
การใช้สารเคมีของพื้นที่ใกล้เคียง		
มี	30	100
ไม่มี	-	-
ไม่แน่ใจ	-	-
ปัญหาที่พบในการปลูกผักปลอดสารพิษ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
แมลงศัตรูพืช	29	97
โรคพืช	23	77
วัชพืช	1	3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N = 30)	ร้อยละ
การป้องกันโรคพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ปุ๋ยชีวภาพ	26	87
ถอนหรือตัดส่วนของพืชที่เป็นโรคทิ้ง	28	93
คัดเลือกเมล็ดพันธุ์	5	7
การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ใช้สารสกัดจากธรรมชาติ	30	100
ใช้กาวเหนียวดักแมลง	27	90
ชีวอินทรีย์	26	87
การควบคุมวัชพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ใช้แรงงานคนในการถอนหรือใช้จอบดายหญ้า	30	100
การคลุมดิน	17	57
หน่วยงานราชการเข้ามาตรวจสอบและรับประกันคุณภาพสินค้า		
มี	30	100
ไม่มี	-	-
หน่วยงานที่เข้ามาตรวจสอบและรับประกันคุณภาพสินค้า ได้แก่		
สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี	29	97
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี	1	3

จากตารางที่ 2 แสดงสภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนสาร จังหวัดสระบุรี

พบว่า ในการเตรียมแปลงปลูกเกษตรกรทั้งหมดใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ส่วนผักที่เกษตรกรทั้งหมดนิยมปลูก คือ ผักทั่วไป ส่วนแหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษนั้นได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติมากที่สุด (ร้อยละ 90) และจากคลองชลประทาน (ร้อยละ 87)

ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดในการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร คือ ปัญหาเรื่องแมลงศัตรูพืช (ร้อยละ 97) โรคพืช (ร้อยละ 77) และวัชพืช (ร้อยละ 3) ตามลำดับ วิธีป้องกันโรคพืชที่เกษตรกรใช้มากที่สุด คือ ใช้วิธีการถอนหรือตัดส่วนของพืชที่เป็นโรคทิ้ง (ร้อยละ 93) รองลงมาเป็นการใช้ปุ๋ยชีวภาพ (ร้อยละ 87) และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ (ร้อยละ 7) ตามลำดับ ส่วนการป้องกัน

กันกำจัดแมลงศัตรูพืชที่เกษตรกรทั้งหมดใช้ คือ การใช้สารสกัดจากธรรมชาติ รองลงมาเป็นการใช้ กาวเหนียวดักแมลง (ร้อยละ 90) และใช้วิธีการชีววินทรีย์ (ร้อยละ 87)

การควบคุมวัชพืช เกษตรกรทั้งหมดใช้แรงงานคนในการถอนหรือใช้จอบคายหญ้าและการ คลุมดิน (ร้อยละ 57) การช่วยเหลือของหน่วยงานราชการในการตรวจสอบและรับประกันคุณภาพ สินค้า พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดได้รับการช่วยเหลือจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี (ร้อยละ 97) และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี (ร้อยละ 3)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอน พุด จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอน พุด จังหวัดสระบุรี

รายการ (N = 30)	ระดับความคิดเห็น			ค่า เฉลี่ย	ระดับ ความคิด เห็น
	มาก จำนวนคน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อย จำนวนคน (ร้อยละ)		
1. การปลูกผักปลอดสารพิษไม่ทำให้ดินเสื่อมโทรม	30 (100)	-	-	3.00	มาก
2. การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้ผลิต	30 (100)	-	-	3.00	มาก
3. การปลูกผักปลอดสารพิษ เกษตรกรควรมีความซื่อสัตย์ในกระบวนการผลิต	30 (100)	-	-	3.00	มาก
4. ควรมีการใช้ระบบการประกันคุณภาพผลผลิตเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค	30 (100)	-	-	3.00	มาก
5. ควรมีการตรวจวิเคราะห์สารเคมีที่ตกค้างในพืชผักก่อนนำออกจำหน่าย	30 (100)	-	-	3.00	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ (N = 30)	ระดับความคิดเห็น			ค่า เฉลี่ย	ระดับ ความคิด เห็น
	มาก จำนวนคน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อย จำนวนคน (ร้อยละ)		
6. ในการคลุมดินควรใช้วัสดุ ธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่น แทนวัสดุสังเคราะห์	30 (100)	- -	- -	3.00	มาก
7. การปลูกผักปลอดสารพิษช่วย ลดต้นทุนด้านการป้องกันกำจัด ศัตรูพืช	30 (100)	- -	- -	3.00	มาก
8. คุณภาพและรสชาติของผัก ปลอดสารพิษดีกว่าผักทั่วไป	30 (100)	- -	- -	3.00	มาก
9. การรวมกลุ่มทำให้เกิดอำนาจใน การต่อรอง	30 (100)	- -	- -	3.00	มาก
10. ผักปลอดสารพิษจำหน่ายได้ ราคาสูงกว่าผักทั่วไป	30 (100)	- -	- -	3.00	มาก
11. การปลูกผักปลอดสารพิษ เกษตรกรต้องระมัดระวังการปน เปื้อนของสารพิษจากพื้นที่ ใกล้เคียง	30 (100)	- -	- -	3.00	มาก
12. การปลูกผักปลอดสารพิษ สามารถทำเป็นอาชีพที่ยั่งยืนได้	30 (100)	- -	- -	3.00	มาก
13. หน่วยงานราชการควรเข้ามาช่วย เหลือในการให้ความรู้เกี่ยวกับ การปลูกผักปลอดสารพิษที่ ถูกต้อง	30 (100)	- -	- -	3.00	มาก
14. การปลูกผักปลอดสารพิษต้อง เอาใจใส่ดูแลการผลิตมากกว่า การปลูกผักทั่วไป	30 (100)	- -	- -	3.00	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ (N = 30)	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
	มาก จำนวนคน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อย จำนวนคน (ร้อยละ)		
15. การปลูกผักปลอดสารพิษผลดีต่อสุขภาพของผู้บริโภค	29 (97)	1 (3)	-	2.97	มาก
16. เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษควรรวมกลุ่มกันเพื่อให้เกิดพลังช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	29 (97)	1 (3)	-	2.97	มาก
17. การปลูกผักปลอดสารพิษไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีในน้ำ	29 (97)	1 (3)	-	2.97	มาก
18. การปลูกผักปลอดสารพิษได้ผลผลิตต่อพื้นที่สูงกว่าการปลูกผักแบบทั่วไป	29 (97)	1 (3)	-	2.97	มาก
19. การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้เกิดปัญหาในการดูแลรักษาเรื่องศัตรูพืชลดลง	29 (97)	1 (3)	-	2.97	มาก
20. ทางราชการควรมีนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการผลิตผักปลอดสารพิษที่ชัดเจน	28 (93)	2 (7)	-	2.93	มาก
21. การปลูกผักปลอดสารพิษเกษตรกรกำไรสูงกว่าการปลูกผักทั่วไป	28 (93)	2 (7)	-	2.93	มาก
22. การปลูกผักปลอดสารพิษใช้แรงงานมากกว่าการปลูกผักทั่วไป	26 (87)	4 (13)	-	2.87	มาก
23. การรวมกลุ่มช่วยให้สะดวกในการรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	25 (83)	5 (17)	-	2.83	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ (N = 30)	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
	มาก จำนวนคน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อย จำนวนคน (ร้อยละ)		
24.การปลูกผักปลอดสารพิษใช้ ระยะเวลานานกว่าการปลูกผัก ทั่วไป	23 (77)	7 (23)	-	2.77	มาก
25.การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ แมลงและสัตว์ที่เป็นประโยชน์ เพิ่มขึ้น	22 (73)	8 (27)	-	2.73	มาก
26.การรวมกลุ่มช่วยเหลือต้นทุนการผลิต	21 (70)	9 (30)	-	2.70	มาก
27.การรวมกลุ่มปลูกผักปลอดสาร พิษช่วยให้มีผลผลิตจำนวนมาก	20 (67)	10 (33)	-	2.67	มาก
28.การปลูกผักปลอดสารพิษไม่ทำ ให้เกิดมลพิษทางอากาศ	3 (10)	27 (90)	-	2.10	ปานกลาง
29.หน่วยงานราชการควรเข้ามาช่วย เหลือดูแลในการผลิตอย่าง ใกล้ชิด เพื่อการประกันคุณภาพ สินค้า	-	30 (100)	-	2.00	ปานกลาง
30.การปลูกผักปลอดสารพิษช่วย ลดค่าใช้จ่าย เรื่อง การรักษา สุขภาพที่ได้รับจากสารเคมี	-	30 (100)	-	2.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ถึง 27 รายการ โดยเห็นด้วยในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.00) มี 14 รายการ คือ การปลูกผักปลอดสารพิษไม่ทำให้ดินเสื่อม การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้ผลิต เกษตรกรควรมีความซื่อสัตย์ในกระบวนการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การผลิต ควรมีการใช้ระบบการประกันคุณภาพผลผลิตเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค ควรมีการตรวจวิเคราะห์สารเคมีที่ตกค้างในพืชผักก่อนนำออกจำหน่าย ในการลดต้นทุนการใช้วัสดุธรรมชาติที่ทำได้ในท้องถิ่นแทนวัสดุสังเคราะห์ การปลูกผักปลอดสารพิษช่วยลดต้นทุนด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช คุณภาพและรสชาติของผักปลอดสารพิษดีกว่าผักทั่วไป ในการรวมกลุ่มของเกษตรกรทำให้เกิดอำนาจในการต่อรอง ผักปลอดสารพิษจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าผักทั่วไป การปลูกผักปลอดสารพิษเกษตรกรต้องระมัดระวังการปนเปื้อนของสารพิษจากพื้นที่ใกล้เคียง ในการปลูกผักปลอดสารพิษสามารถทำเป็นอาชีพที่ยั่งยืนได้ หน่วยงานราชการควรเข้ามาช่วยเหลือในการให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษที่ถูกต้อง และการปลูกผักปลอดสารพิษต้องเอาใจใส่ดูแลการผลิตมากกว่าการปลูกผักทั่วไป

ส่วนอีก 13 รายการนั้น มีความคิดเห็นมากในระดับลดหลั่นกันไปตามลำดับดังนี้ การปลูกผักปลอดสารพิษมีผลดีต่อสุขภาพของผู้บริโภค (ค่าเฉลี่ย 2.97) เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษควรรวมกลุ่มกันเพื่อให้เกิดพลังช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ค่าเฉลี่ย 2.97) การปลูกผักปลอดสารพิษไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีในน้ำ (ค่าเฉลี่ย 2.97) ในการปลูกผักปลอดสารพิษได้ผลผลิตต่อพื้นที่สูงกว่าการปลูกผักทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 2.97) ในการดูแลรักษาเรื่องศัตรูพืชลดลง (ค่าเฉลี่ย 2.97) ทางราชการควรมีนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการผลิตผักปลอดสารพิษที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 2.93) การปลูกผักปลอดสารพิษเกษตรกรได้กำไรสูงกว่าการปลูกผักทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 2.93) ในเรื่องการใช้แรงงานก็มากกว่าการปลูกผักทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 2.87) การรวมกลุ่มช่วยให้สะดวกในการรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 2.83) การปลูกผักปลอดสารพิษใช้ระยะเวลานานกว่าการปลูกผักทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 2.77) การรวมกลุ่มเกษตรกรช่วยลดต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.70) การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้แมลงและสัตว์ที่เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น (2.73) และการรวมกลุ่มยังช่วยให้มีผลผลิตจำนวนมาก (ค่าเฉลี่ย 2.67)

เกษตรกรที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางนั้นมี 3 รายการ ดังนี้ การปลูกผักปลอดสารพิษไม่ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ (ค่าเฉลี่ย 2.10) หน่วยงานราชการควรเข้ามาช่วยเหลือดูแลในการผลิตอย่างใกล้ชิด เพื่อการประกันคุณภาพสินค้า (ค่าเฉลี่ย 2.00) และการปลูกผักปลอดสารพิษช่วยลดค่าใช้จ่ายเรื่องการรักษาสุขภาพที่ได้รับจากสารเคมี (ค่าเฉลี่ย 2.00)

ส่วนความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยน้อยไม่มีเกษตรกรคนใดเห็นด้วยเลย

โดยภาพรวมเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนทูด จังหวัดสระบุรี มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

ตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

ตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

รายการ	ค่าความถี่	ร้อยละ
1.เงินทุนหมุนเวียนใช้จ่ายในการผลิตผักปลอดสารพิษ	19	63
2.การฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษให้มากขึ้น	9	30
3.นำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตผักปลอดสารพิษ	1	3

จากตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการช่วยเหลือของหน่วยงานราชการ ได้แก่ เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการเงินทุนเข้ามาหมุนเวียนใช้จ่ายในการผลิตผักปลอดสารพิษ (ร้อยละ 63) ที่เหลือเกษตรกรต้องการการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษให้มากขึ้น (ร้อยละ 30) และเกษตรกรต้องการให้นำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตผักปลอดสารพิษ (ร้อยละ 3)

4.2 วิจารณ์ผล

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษมีความสนใจในการปลูกผักปลอดสารพิษเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรีนั้น จาก 30 รายการ กลุ่มเกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก 27 รายการ อีก 3 รายการ จะเป็นความความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลาง ซึ่งมีน้อยมาก แต่ไม่มีเกษตรกรคนใดเลยที่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยน้อยเลย แสดงว่า การปลูกผักปลอดสารพิษให้ผลดีกับกลุ่มเกษตรกรเป็นอย่างมาก อาจเป็นเพราะ ต้นทุนในการกระบวนการผลิตที่น้อย มีขั้นตอนในการบวนการผลิตที่ไม่ยุ่งยาก ถึงแม้จะต้องเอาใจใส่ดูแลการผลิตมากก็ตาม ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพและรสชาติที่ดี มีความปลอดภัยในการบริโภคสูง

ในการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ บรรลุเป้าหมาย มีความเชื่อถือ ทำให้หน่วยงานราชการและเอกชนเข้ามาให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ ความรู้ ปุ๋ยชีวภาพ สารสกัดต่างๆ รวมไปถึงเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ แต่ในพื้นที่ใกล้เคียงนั้น

ยังไม่สามารถควบคุมสารเคมีที่มีผลต่อผลผลิตได้เท่าที่ควร อาจเป็นเพราะเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงไม่เห็นถึงความสำคัญในจุดนี้เท่าใดนัก หากได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง ผลผลิตของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษคงได้รับการยอมรับมากกว่านี้แน่นอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี เมื่อแก้ไขแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม และรับกลับคืนมาด้วยตนเอง ซึ่งได้ทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ได้รับกลับคืน 30 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพภาพทั่วไปของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

พบว่า เกษตรกรเป็นเพศชายและเพศหญิงอย่างละครึ่ง (ร้อยละ 50) มีอายุเฉลี่ย 53.73 ปี โดยผู้ที่มีอายุ 47 – 56 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 33) เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว (ร้อยละ 73) ที่เหลือเป็น โสด ร้อยละ 20 และหม้าย ร้อยละ 7 เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 67) ที่เหลือจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 23) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 10) จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.67 คน โดยผู้ที่มีสมาชิกในครอบครัว 2 – 5 คน มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 67) เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีประสบการณ์การปลูกผักปลอดสารพิษเป็นเวลา 2 ปี (ร้อยละ 97) เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา (ร้อยละ 83) ที่เหลือประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 10) และอาชีพทำสวน (ร้อยละ 7) ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการปลูกผักโดยไม่ใช้สารเคมี (ร้อยละ 60) แต่จะมีเกษตรกรบางส่วนที่เคยมีประสบการณ์ปลูกผักโดยไม่ใช้สารเคมี (ร้อยละ 40) ส่วนสาเหตุสำคัญที่เกษตรกรหันมาปลูกผักปลอด

สารพิษ อันดับแรกที่เกษตรกรให้ความสำคัญทั้งหมด ได้แก่ เพื่อความปลอดภัยของตนเองกับเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ที่เหลือนั้นเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม (ร้อยละ 53) และเพื่อความมั่นคงทางการตลาด (ร้อยละ 7) ตามลำดับ

2. สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

พบว่า ในการเตรียมแปลงปลูกเกษตรกรทั้งหมดใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ส่วนผักที่เกษตรกรทั้งหมดนิยมปลูก คือ ผักทั่วไป ส่วนแหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษนั้นได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติมากที่สุด (ร้อยละ 90) และจากคลองชลประทาน (ร้อยละ 87)

ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดในการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร คือ ปัญหาเรื่องแมลงศัตรูพืช (ร้อยละ 97) โรคพืช (ร้อยละ 77) และวัชพืช (ร้อยละ 3) ตามลำดับ วิธีป้องกันโรคพืชที่เกษตรกรใช้มากที่สุด คือ ใช้วิธีการถอนหรือตัดส่วนของพืชที่เป็นโรคทิ้ง (ร้อยละ 93) รองลงมาเป็นการใช้ปุ๋ยชีวภาพ (ร้อยละ 87) และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ (ร้อยละ 7) ตามลำดับ ส่วนการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชที่เกษตรกรทั้งหมดใช้ คือ การใช้สารสกัดจากธรรมชาติ รองลงมาเป็นการใช้กาวเหนียวดักแมลง (ร้อยละ 90) และใช้วิธีการชีววิธี (ร้อยละ 87)

การควบคุมวัชพืช เกษตรกรทั้งหมดใช้แรงงานคนในการถอนหรือใช้จอบดายหญ้า และการคลุมดิน (ร้อยละ 57) การช่วยเหลือของหน่วยงานราชการในการตรวจสอบและรับประกันคุณภาพสินค้า พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดได้รับการช่วยเหลือจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี (ร้อยละ 97) และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี (ร้อยละ 3)

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ถึง 27 รายการ โดยเห็นด้วยในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.00) มี 14 รายการ คือ การปลูกผักปลอดสารพิษไม่ทำให้ดินเสื่อม การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้ผลิต เกษตรกรควรมีความซื่อสัตย์ในกระบวนการผลิต ควรมีการใช้ระบบการประกันคุณภาพผลผลิตเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค ควรมีการตรวจวิเคราะห์สารเคมีที่ตกค้างในพืชผักก่อนนำออกจำหน่าย ในการคลุมดินควรใช้วัสดุธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่นแทนวัสดุสังเคราะห์ การปลูกผักปลอดสารพิษช่วยลดต้นทุนด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช คุณภาพและรสชาติของผักปลอดสารพิษดีกว่าผักทั่วไป ในการรวมกลุ่มของเกษตรกรทำให้เกิดอำนาจในการต่อรอง ผักปลอดสารพิษจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าผักทั่วไป การปลูกผักปลอดสารพิษเกษตรกรต้องระมัดระวังการปนเปื้อนของสารพิษจากพื้นที่ใกล้เคียง ในการปลูกผักปลอดสารพิษสามารถทำเป็นอาชีพที่ยั่งยืนได้ หน่วยงานราชการควรเข้ามาช่วยเหลือในการให้

ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษที่ถูกต้อง และการปลูกผักปลอดสารพิษต้องเอาใจใส่ดูแล การผลิตมากกว่าการปลูกผักทั่วไป

ส่วนอีก 13 รายการนั้น มีความคิดเห็นมากในระดับลดหลั่นกันไปตามลำดับดังนี้ การปลูกผักปลอดสารพิษมีผลดีต่อสุขภาพของผู้บริโภค (ค่าเฉลี่ย 2.97) เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษควรรวมกลุ่มกันเพื่อให้เกิดพลังช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ค่าเฉลี่ย 2.97) การปลูกผักปลอดสารพิษไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีในน้ำ (ค่าเฉลี่ย 2.97) ในการปลูกผักปลอดสารพิษได้ผลผลิตต่อพื้นที่สูงกว่าการปลูกผักทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 2.97) ในการดูแลรักษาเรื่องศัตรูพืชลดลง (ค่าเฉลี่ย 2.97) ทางราชการควรมีนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการผลิตผักปลอดสารพิษที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 2.93) การปลูกผักปลอดสารพิษเกษตรกรได้กำไรสูงกว่าการปลูกผักทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 2.93) ในเรื่องการใช้แรงงานก็มากกว่าการปลูกผักทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 2.87) การรวมกลุ่มช่วยให้สะดวกในการรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 2.83) การปลูกผักปลอดสารพิษใช้ระยะเวลานานกว่าการปลูกผักทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 2.77) การรวมกลุ่มเกษตรกรช่วยลดต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.70) การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้แมลงและสัตว์ที่เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.73) และการรวมกลุ่มยังช่วยให้มีผลผลิตจำนวนมาก (ค่าเฉลี่ย 2.67)

เกษตรกรที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางนั้นมี 3 รายการ ดังนี้ การปลูกผักปลอดสารพิษไม่ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ (ค่าเฉลี่ย 2.10) หน่วยงานราชการควรเข้ามาช่วยเหลือดูแลในการผลิตอย่างใกล้ชิด เพื่อการประกันคุณภาพสินค้า (ค่าเฉลี่ย 2.00) และการปลูกผักปลอดสารพิษช่วยลดค่าใช้จ่ายเรื่องการรักษาสุขภาพที่ได้รับจากสารเคมี (ค่าเฉลี่ย 2.00)

ส่วนความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยน้อยไม่มีเกษตรกรคนใดเห็นด้วยเลย

โดยภาพรวมเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของเกษตรกรตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี
 - ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการช่วยเหลือของหน่วยงานราชการ ดังนี้
 1. ต้องการเงินทุนเข้ามาหมุนเวียนใช้จ่ายในการผลิตผักปลอดสารพิษ (ร้อยละ 63)
 2. ต้องการการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษให้มากขึ้น (ร้อยละ 30)
 3. ควรนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตผักปลอดสารพิษ (ร้อยละ 3)

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. ช่วยเหลือในเรื่องของเงินทุนหรืองบประมาณในการผลิตผักปลอดสารพิษเข้ามาหมุนเวียนภายในกลุ่ม
2. ควรมีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษให้มากขึ้น หรือนำวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติมในช่วงที่เกษตรกรหมดฤดูกาลเก็บเกี่ยว เพื่อนำไปใช้ในการเพิ่มจำนวนการผลิต ผลผลิตจะได้รับความเสียหายน้อยลงในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชผัก
3. คำนวณเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยเหลือในกระบวนการผลิต เพื่อเกษตรกรจะได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง และจะได้ไม่ขาดตลาด

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนสาร จังหวัดสระบุรี โดยเฉพาะเรื่องของสภาพแวดล้อม และสภาพของพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกด้วย
2. ควรศึกษาข้อมูลของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือให้ชัดเจนว่าเข้ามาช่วยเหลือเกษตรกรอย่างไรบ้าง

บรรณานุกรม

- กอบเกียรติ์ บันสิทธิ์. 2541. มุมมองผักกางมุ้งของไทย. กสิกร. 71(5) : 437 – 441 .
- เกษตรและสหกรณ์, กระทรวง. 2539. ผักปลอดสารพิษ. กรุงเทพมหานคร.
- ฉัตร ชำชอง. 2533. รายงานการวิจัยเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตผักกางมุ้งและไม้กางมุ้ง. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทองชาล กันหาจันทร์. 2542. “ผักกางมุ้งทางเลือกใหม่ของผู้บริโภค”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. 11 (211) : 17.
- ธนรัช ไกล่กลาง และพิศมัย รัตนพลที. 2544. เทคนิคการปลูกผักปลอดสารพิษ. กรุงเทพฯ : สยามศิลป์การพิมพ์จำกัด. 70 น.
- บุญทา มาเร็ว. 2545. “ผักปลอดสารพิษบ้านศรีไตรภูมิ”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. 14(284) : 56 – 57
- บุญพุดักษ์ จาตุมาธะ. 2532. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน. 467 น.
- เบญจมาศ จันทร์แก้ว. 2538. การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจการผลิตผักโดยการใช้น้ำธรรมชาติและสารเคมี. กรุงเทพมหานคร:วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประคอง กรรณสูต. 2540. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. 161 น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2537. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 211 น.
- ปอง ประพันธ์. 2540. “ผักกางมุ้ง บ้านโคกสะอาด ประกาศชัยชนะ (เหนือสารเคมี)”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. 4 (161) : 28 – 29 .
- ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม. 2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์. 930 น.
- ลาวัลย์ จิระพงษ์. 2545. “วิธีการใช้สารชีวภาพในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. 14 (289) : 62 – 65.

- วาริ ยินดีชาติ. 2543. ผักปลอดสารเคมี ปลูกอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : บริษัทฐานการพิมพ์ จำกัด. 80 น.
- วิฑูลย์ เลี่ยนจำรูญ. 2540. “ไปให้พ้นยุคเคมี (1)”. โลกสีเขียว. 6 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2540) : 22 – 25 น.
- วิจิตร แซ่จิว. 2531. “ผักกางมุ้ง”. 128 –121. วิทยาการทดแทนสารเคมี. กรุงเทพฯ : โครงการสำรวจวิทยาการทดแทนสารเคมี.204 น.
- วัชรินทร์ เขจรวงศ์. 2541. “มาปลูกผักอนามัย เป็นพืชที่ปลอดภัยจากสารพิษเพื่อการค้ากันเถอะ”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. 10 (115) : 28 – 29.
- ศุภชัย นิลวาณิช. 2542. “ผักปลอดสารพิษสินค้าที่ตลาดเปิดกว้าง”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. 11 (221) : 12.
- สถิตย์ เกษา. 2539. การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบ การสังเกตการสอน ในชั้นเรียนโรงเรียนกุลสตรีเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 139 น.
- สมนิตย์ เหล็กอุ้นวงษ์. 2541. “ผักปลอดสารพิษที่พรานกระต่าย”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. 11 (201)
- สมบุญ พูนผล. “ผักปลอดสารพิษดอนพุด สระบุรี”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. 14 (289) : 73 – 74.
- สมบัติ ราชวงศ์. 2540. “ผักกางมุ้งเมืองย่าโม”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. 9 (170) : 31 – 32.
- ส่งเสริมการเกษตร, กรม. มปป. คู่มือการปลูกผักให้ปลอดภัยจากสารพิษ. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร. 104 น.
- ส่งเสริมการเกษตร, กรม. 2545. การผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร. 122 น.
- สร้อยทอง สีอุไรย์. 2545. “ผักปลอดสารพิษเขาค้อ”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. 14 (289) : 71 – 72.
- เสาวลักษณ์ สุขสมัย. 2542. “การผลิตผักปลอดสารพิษ”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. 11(211) : 12 – 13.
- อนงค์ จันทรศรีกุล. 2532. โรคและศัตรูบางชนิดของผักและการป้องกันกำจัด. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.141 น.
- อนันต์ ดาโลดม. 2545. “การใช้สารสะเดาธรรมชาติป้องกันกำจัดศัตรูพืช”. หลักและวิธีการผลิตผักอนามัย. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการเกษตร. 193 น.
- อรพรรณ วิเศษสังข์ และจุมพล สาระนาค. 2540. “ระวังภัยจากเชื้อไรโซอกโทเนีย”. กสิกร. 70 (6) : 577 – 579.
- อำนาจ หมายยอดกลาง. 2545. “กลุ่มส่งเสริมกิจกรรมไร้สารพิษวังน้ำเขียว”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. 14 (289) : 66 – 70.

อารีรัตน์ กิตติศิริ. 2542. “ปลูกผักปลอดสารพิษ ตามแบบฉบับเกษตรกรเมืองชัยภูมิ”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. 10(190) : 20 – 38.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามปัญหาพิเศษ

เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบ้านหลวง
อำเภอคอนสาร จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคิดเห็น หรือความรู้สึกที่มีต่อการปลูก
ผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนสาร จังหวัดสระบุรี ดังนั้นจึงไม่มีคำตอบ
ที่ถูกหรือผิด ขอให้ท่านตอบให้ตรงกับความเป็นจริง ตามความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด คำตอบ
ของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และพัฒนาการด้านการเกษตรของเกษตรกร ตำบลบ้าน
หลวง อำเภอคอนสาร จังหวัดสระบุรี เพื่อให้เหมาะสมต่อการพัฒนาอาชีพเกษตรกรต่อไป

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

นางสาวอรพรรณ หาไชยอินทร์
สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร – การผลิตพืช
ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ผู้ทำการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของเกษตรกร ตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนสาร จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ ปี
3. สถานภาพการสมรส
() โสด () แต่งงานแล้ว
() หม้าย () อื่นๆ (โปรดระบุ)
4. การศึกษา
() ระดับประถมศึกษา () ม.ต้น
() ม.ปลาย, ปวช. () อนุปริญญา, ปวส.
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัวของท่าน คน
6. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ คน
7. ท่านปลูกผักปลอดสารพิษมานาน ปี
8. ลักษณะการถือครองที่ดิน
() เป็นของตนเอง () เช่าผู้อื่น () ที่ของตนเองและที่เช่า
9. ท่านปลูกผักปลอดสารพิษเป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพรอง (ถ้าเป็นอาชีพหลัก ให้ตอบข้อ 11 ถ้าเป็นอาชีพรองให้ตอบข้อ 12)
() อาชีพหลัก () อาชีพรอง
10. ถ้าทำเป็นอาชีพหลัก ท่านทำอาชีพรองอะไร
11. ถ้าทำเป็นอาชีพรอง ท่านทำอาชีพหลักอะไร
12. รายได้จากการทำอาชีพหลักต่อปี ประมาณ บาท
13. รายได้จากอาชีพรองต่อปี ประมาณ บาท
14. ท่านเคยปลูกผักโดยใช้สารเคมีหรือไม่
() เคย () ไม่เคย
15. สาเหตุที่ท่านหันมาปลูกผักปลอดสารพิษ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() เพื่อความปลอดภัยของผู้ผลิต () เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค
() เพื่อรักษาสภาพแวดล้อม () เพื่อความมั่นคงทางการตลาด
() อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษ

1. แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษมาจากที่ใด
 ของตนเอง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
 ญาติจากบุคคลอื่น อื่นๆ (โปรดระบุ)
2. เงินทุนที่ใช้ในการผลิตผักปลอดสารพิษรวมทั้งหมด ประมาณ บาท/ไร่
3. ท่านใช้แรงงานทั้งหมด ในการผลิตผักปลอดสารพิษ จำนวน คน
4. ท่านเตรียมแปลงปลูกโดยใช้ปุ๋ยประเภทใด
 ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยวิทยาศาสตร์
5. ผักที่ท่านปลูกส่วนมากเป็นผักประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ผักพื้นบ้าน (เช่น จมูกปลาไหล ชะอม ตำลึง ใบชะพลู)
 ผักเมืองหนาว (เช่น กะหล่ำปลีม่วง สลัดแก้ว กระเทียมต้น)
 ผักทั่วไป (เช่น ถั่วฝักยาว แตงกวา ผักบุ้ง คะน้า บวบงู)
6. น้ำที่ใช้ปลูกผักได้มาจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 คลองชลประทาน แหล่งน้ำธรรมชาติ
 บ่อน้ำ สระน้ำ
 อื่นๆ (โปรดระบุ)
7. บริเวณพื้นที่ใกล้เคียงมีการใช้สารเคมีหรือไม่ (ถ้ามีให้ตอบข้อ 9 ด้วย)
 มี ไม่มี ไม่แน่ใจ
8. ถ้ามีท่านคิดว่าผักของท่าน จะได้รับสารพิษจากพื้นที่ใกล้เคียงหรือไม่
 ได้ ไม่ได้ ไม่แน่ใจ
9. ปัญหาในการปลูกผักปลอดสารพิษที่พบ คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 โรคพืช แมลงศัตรูพืช วัชพืช
 อื่นๆ (โปรดระบุ)
10. ท่านมีการป้องกันโรคพืชอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ปุ๋ยชีวภาพ ถอนหรือตัดส่วนของพืชที่เป็นโรคทิ้ง
 คัดเลือกเมล็ดพันธุ์ อื่นๆ (โปรดระบุ)
11. ท่านมีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 สารสกัดจากธรรมชาติ ใช้กาวเหนียวดักแมลง
 ใช้ไฟล่อแมลง ชีวอินทรีย์
 อื่นๆ (โปรดระบุ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. ท่านมีการควบคุมวัชพืชอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () เพิ่มจำนวนพืชต่อพื้นที่ () ใช้แรงงานคนในการถอน
- () การคลุมดิน () อื่นๆ (โปรดระบุ)
13. มีหน่วยงานราชการเข้ามาตรวจสอบ และรับประกันคุณภาพสินค้าหรือไม่
- () มี () ไม่มี
14. ถ้ามี หน่วยงานใด
- () กรมส่งเสริมการเกษตร () กรมวิชาการเกษตร
- () กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ () อื่นๆ (โปรดระบุ)
15. ท่านจัดจำหน่ายผลผลิตผักปลอดสารพิษโดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () พ่อค้าซื้อที่แปลงของเกษตรกร
- () เกษตรกรนำไปขายเอง
- () การทำสัญญาซื้อขายระหว่างเกษตรกรกับบริษัท
- () อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบ้านหลวง

อำเภอคอนสาร จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

รายการ	ความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. การปลูกผักปลอดสารพิษไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีในน้ำ			
2. การปลูกผักปลอดสารพิษไม่ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ			
3. การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ดินไม่เสื่อมโทรม			
4. การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้ผลิต			
5. การปลูกผักปลอดสารพิษมีผลดีต่อสุขภาพของผู้บริโภค			
6. การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้แมลงและสัตว์ที่เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น			
7. การปลูกผักปลอดสารพิษเกษตรกรต้องระมัดระวัง การปนเปื้อนของสารพิษจากพื้นที่ใกล้เคียง			
8. การปลูกผักปลอดสารพิษเกษตรกรควรมีความซื่อสัตย์ในกระบวนการผลิต			
9. การปลูกผักปลอดสารพิษต้องเอาใจใส่ดูแลการผลิตมากกว่าการปลูกผักทั่วไป			
10. ในการคลุมดินควรใช้วัสดุธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่น แทนวัสดุสังเคราะห์			
11. ควรมีการใช้ระบบการประกันคุณภาพผลผลิต เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค			
12. ผักปลอดสารพิษจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าผักทั่วไป			
13. การปลูกผักปลอดสารพิษช่วยลดค่าใช้จ่ายเรื่องการรักษาสุขภาพที่ได้รับจากสารเคมี			
14. การปลูกผักปลอดสารพิษได้ผลผลิตต่อพื้นที่สูงกว่าการปลูกผักแบบทั่วไป			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	ความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
15. การปลูกผักปลอดสารพิษ ช่วยลดต้นทุนด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช			
16. การปลูกผักปลอดสารพิษเกษตรกรมีกำไรสูงกว่าการปลูกผักทั่วไป			
17. การปลูกผักปลอดสารพิษใช้แรงงานมากกว่าการปลูกผักทั่วไป			
18. การปลูกผักปลอดสารพิษใช้ระยะเวลาในการผลิตนานกว่าการปลูกผักทั่วไป			
19. การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ปัญหาในการดูแลรักษาเรื่องศัตรูพืชลดลง			
20. คุณภาพและรสชาติของผักปลอดสารพิษดีกว่าผักทั่วไป			
21. ควรมีการตรวจวิเคราะห์สารเคมีที่ตกค้างในพืชผักก่อนนำออกจำหน่าย			
22. การปลูกผักปลอดสารพิษสามารถทำเป็นอาชีพที่ยั่งยืนได้			
23. เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษควรรวมกลุ่มกันเพื่อให้เกิดพลังช่วยเหลือซึ่งกันและกัน			
24. การรวมกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษช่วยให้มีผลผลิตจำนวนมาก			
25. การรวมกลุ่มช่วยให้สะดวกในการรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
26. การรวมกลุ่มทำให้เกิดอำนาจการต่อรอง			
27. การรวมกลุ่มช่วยลดต้นทุน			
28. หน่วยงานราชการควรเข้ามาช่วยเหลือดูแลในการผลิตอย่างใกล้ชิด เพื่อการประกันคุณภาพสินค้า			
29. ทางราชการควรมีนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการผลิตผักปลอดสารพิษที่ชัดเจน			
30. หน่วยงานราชการควรเข้ามาช่วยเหลือในการให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษที่ถูกต้อง			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

